

naš tednik

LETO XXIX — Številka 24

16. junija 1977

Cena 4.— šil. (4 din)

Poština plačana v gotovini

P. b. b.

Erscheinungsort Klagenfurt

Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Edinstven škandal v Škocijanu: 8. maja je visela zastava na občini v znak žalosti!

- Na škandalozen način so v Škocijanu obhajali letos spomin na 8. maj, na dan, ko se je leta 1945 končala 2. svetovna vojna: kakor je šele sedaj postalo znano, je pred občinsko hišo visela avstrijska zastava na pol droga — znak žalosti!

Na občinski hiši je visela zastava od prvega maja naprej — od praznika dela. Visela je vse tja do okoli 20. maja. Na 8. maj, ko je ves demokratični svet praznoval konec druge svetovne vojne in zlom Hitlerjevega nacifašizma ter osvoboditev izpod tega jarma, je avstrijski prapor pred škocijansko občinsko hišo kazal žalost!

Šef slovenske Gospodarske liste v škocijanski občinski sobi, občinski

predstojnik Franc Picej, je na zadnji občinski seji javno grajal ta edinstveni škandal. Toda namesto da bi župan ali kdo od odgovornih obžaloval to dejanje, so posmehljivo dejali: „Is' holt obe'grutscht!“ Ravno 8. maja! Eden od občinskih odbornikov pa je pripomnil, da zanj dan veselja ni bil 8. maj 1945, ampak šele odhod partizanov, ali kakor jih je imenoval, „banditov“.

Da, politiki v treh strankah, ki so skovali protimanjšinski trostranski sklep, so očitno računali na škocijanske nemškonacionalce in so, kljub trem slovenskim občinskim odbornikom v Škocijanu v središču slovenske kulturne dejavnosti v Podjuni, preprečili vsako uradno dvojezičnost v tej občini

ter 1977 po firerjevi smrti izpolnili njegovo naročilo: „Macht mir das Land deutsch!“ — Na papirju jim je to zaenkrat uspelo. Koga potem čudi, da smatrajo zlom nacizma le kot dan žalosti, kot „Zusammenbruch“, zlom, namesto kot dan osvoboditve. Taki odborniki, posebej pa še tisti, ki je govoril o „banditih“, namesto da bi se spomnil, da so partizani bistveno prispevali, da je svet svoboden, so zreli za odstop!

URADNA DVOJEZIČNOST:

NEKDAJ IN DANES — Str. 3

UVODNIK

Pravica do emigracije

Začela se je tako imenovana beograjska konferenca, na kateri sodelujejo vse evropske države ter ZDA in Kanada. Njen smisel je, da bo presodila, kako so se ravnale posamezne države po sklepnih listini helsinške konference.

Nas koroške Slovence zanima v prvi vrsti priprava republike Avstrije na to konferenco. Opaziti je, da se na Dunaju dobro zavedajo šibkih točk, in sicer prav na področju človekovih pravic, za katere se sicer vehementno zavzemajo, če gre za neke „disidente“ na vzhodu, o katerih pa nočejo nič slišati, če gre za dogajanja v lastni državi, predvsem na Koroškem.

Slišati je, da se na Dunaju pripravljajo predvsem na tri možne obtožbe: vprašanje tujih delavcev, situacija remigrantov iz Izraela ter slovenska manjšina na Koroškem. Kar se tiče slovenske manjšine, pravijo, da so našli rešitev, ki se je ni treba sramovati.

Verjetno je izpoved vladnih krogov, da se najnovejšega diktata ne sramujejo, izraz kosmate vesti, kljub temu pa bodo v Beogradu in pred mednarodno demokratično javnostjo odločala dejstva: od podpisa avstrijske državne pogodbe je naša republika nenehno poslabšala stanje slovenske manjšine: ukinila je obvezno dvojezično šolstvo leta 1958, uzakonila je uporabo slovenščine pred sodišči le v 3 od 9 sodnih okrajev leta 1959, izvedla je kot edina država na svetu zloglasno ugotavljanje manjšine leta 1976, potem ko je leta 1972 dopustila podiranje dvojezičnih napisov ter naposled kapitulirala pred šovinisti in neonacisti. In letos bo 1. julija začela izvajati sadove trostranskega sporazuma, ki nasilno zmanjšuje avtohtoni naselitveni prostor koroških Slovencev na 1/3 pri uradnem jeziku in na 1/6 pri topografskih napisih. Ne gre prezeti, da s tem spet padeta Newletov in Hauerjev odlok, ki dajeta Slovincem na Koroškem vsaj teoretično pravico do uporabe svojega jezika na celotnem naselitvenem območju.

To je realnost avstrijske manjšinske politike ob začetku beograjske konference, ki jemlje Slovincem, po zakonskih ukrepih gledano, vsako realno možnost nadaljnega razvoja. Zato je tudi razumljivo, da se avstrijska vlada boji stvarnega prikaza situacije in se raje zateče na področju morale in vesti v upanju, da svet dejstev ne bo spoznal. Ob taki situaciji izzveni izjava zunanjega ministra dr. Pahra tragikomično, da se bo dunajska vlada na beograjski konferenci najbolj zavzemala za pravico do emigracije...

Dobrla vas: zakon o narodnih skupnostih kaže posledice - slovenščina nezaželena!

Odredbe k zakonu o narodnih skupnostih še oficialno niso v veljavi, že se kažejo skrajno negativne in germanizatorične posledice, ki ne pustijo nobenega dvoma, da ima ta zakon skrajno protimanjšinski značaj: ker v Dobrli vasi po tem zakonu in odredbah ne bo možno dvojezično uradovanje, smatrajo vidni predstavniki občine Dobrlo vas kot nemško občino!

Na zadnji občinski seji je bilo govora tudi o 25. obletnici povzdiga Dobrle vasi v trg. Poročevalec je bil kulturni referent, podžupan in deželni poslanec ÖVP Leo Uster. Dejal je, da bodo sodelovali trije moški zbori in trije mešani zbori. Slovenski občinski odbornik Tine Wastl je nato vprašal, če bodo objavljena tudi slovenska društva. Nato je pripomnil Uster, da Dobrlo vas po najnovejših zakonih ni dvojezična občina, da bo torej občinska proslava zgolj v (nemškem) uradnem jeziku.

Pripomniti je treba, da Leo Uster

ni katerikoli od občinskih odbornikov, ampak podžupan, deželni poslanec in član manjšinskega odbora koroškega deželnega zbora. Torej njegova izjava ni bila morda sad nevednosti, ampak je moral točno vedeti, kaj je zakonodajalec hotel s temi zakoni. Zakonodajalec ni hotel le zgolj nemško uradovanje, ampak hotel je napraviti Dobrlo vas čisto oficialno za nemško občino. Slovenščina je dovoljena zaenkrat še v šoli in pač doma v hlevu. Uster je poleg tega tudi ravnatelj dvojezične šole. Moremo si predstavljati, kako vpliva takšen res protimanjšinski politični mandat na svoje učitelje in predvsem na otroke. „Urejena“ dvojezičnost v šolah postane tako farsa in je le vprašanje časa, kdaj bodo tudi to farso uradno odpravili in dekretirali le nemško šolo. Slovenščina bo potem res le veljala v hlevih...

Še ena pikanterija: deželni poslanec Uster je bil imenovan od

svoje stranke tudi v novi manjšinski svet. Tudi tu se je pokazalo, kaj je pravzaprav ta ustanova: člani naj stremijo za tem, da odvzamejo manjšini še zadnje pravice. Osrednji organizaciji sta od vsega začetka dejali, da gre pri članstvu v manjšinskem svetovetju tudi za to, da se člani strinjajo z vsebino in namenom zakona. NSKS in ZSO sta dejala, da je namen zakona, skrbeti za pravice manjšine. Poslanec Uster daje sedaj koroškemu Slovincem prav. Poleg tega je zakonodajalec skrčil dvojezično ozemlje na eno tretjino oziroma šestino, na drugi strani pa stranke pobirajo svoje posvetnike iz občin, ki v svojih občinah nimajo pravice do dvojezičnosti. Od vsega začetka je bilo jasno, da je neverodostojen vsak takšen svetnik, če ne na prvi seji — ali že prej — zahteva, da tudi v lastni občini dobi dvojezične napise in uradno dvojezičnost. Uster pa sedaj stremi za tem, da odpravi slovensko besedo tudi še

na kulturnem področju. Toda koga to že čudi: poslanec in designirani svetnik Uster je častni gost na prireditvah Heimatdiensta. Heimatdienst bi tako bil zastopan v manjšinskem svetovetju in bi tudi iz prvih ust „svetoval“ vladi. O takem svetovetju je vsaka nadaljnja beseda odveč.

Srečanje prometnih ministrov

Prejšnji teden sta se na Dunaju srečala prometna ministra Avstrije in Jugoslavije, Erwin Lanc (eno od zadnjih opravil v tej službi) in Božidar Dimitrijevič. Na svojem dvodnevem obisku je jugoslovanski prometni minister med drugim tudi spomnil na gradnjo pretvornikov in oddajnikov na avstrijsko-jugoslovanski meji, s pomočjo katerih naj bi bil možen sprejem slovenskih televizijskih in UKW-programov tudi za pripadnike slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Kot znano „senca“ Karavank zaenkrat tega ne dopušča. V uradnem sporočilu je bilo zagotovljeno, da se bodo predstavniki radijskih uprav obeh držav po najkrajšem postopku lotili usklajevanja stališč o tehničnih vprašanjih, ki zadevajo pričetek delovanja novih oddajnikov.

Dosedanji pogovori so vsekakor prikazali, da avstrijski strani ne odgovarja nobena od alternativ, ki jih je predlagala jugoslovanska stran. Postopek je večinoma isti: avstrijska stran zahteva izpolnitev določenih tehničnih pogojev: ko jugoslovanska stran stori obljubljeno, nastanejo na avstrijski strani novi pomisleki. Vprašanje je le, kdaj bo zmanjkalo izgovorov.

Železna Kapla, Celovec: napisne akcije

Več napisnih akcij je bilo v zadnjem času izvedenih: parole, ki so opozorile na neizpolnjen člen 7 avstrijske državne pogodbe, so neznan aktivisti napisali v noči od nedelje na ponedeljek na občinsko hišo v Železni Kapli ter na tri poštne avtobuse, ki so stali na prostem.

Že prej so neznanzi napisali parole na poslopje avstrijske tabačne režije, med drugim geslo: „Artikel 7 — unser Recht“. Očitno je nekdo sumil storilce v vrstah slovenskih gimnazijev, kajti navrh je bil pomazan pločnik pred Zvezno gimnazijo za Slovence s stavkom „Artikel 7 — euer Recht!“ — Storilcev niso izsledili.

Wagner in skrb za koroški mir

Zadnje nedeljo je deželni glavar Leopold Wagner v „oddaji deželnega glavarja“ spregovoril k vprašanju izvajanja zakona o narodnih skupnostih. Pozitivno bodi zabeleženo, da se je Wagner izognil v svojem nagovoru direktnih izpadov proti slovenski narodni skupnosti in njenemu vodstvu. Najbrž so mu zaradi zadnjih takih izjav na višjem mestu „prali glavo“. Zato pa je bil Wagnerjev govor tembolj zaklavzuliran v svojih formulacijah; kajti ga v celotni njegovi razsežnosti doumeti, je potrebno dva- in trikratno branje. Nekaj primerov:

Kaj že pomeni stavek „Mi Korošci vemo, da odgovarja zakonodaja (sedmojuljska lani; op. ur.) določilom državne pogodbe, da je prilagojena realnosti in da je usmerjena na spravo“? Lep stavek, če ne bi njegova vsebina nasprotovala sama sebi. — Da „zakonodaja odgovarja določilom državne pogodbe,“ je zgolj Wagnerjeva trditev. Da je „zakonodaja prilagojena realnosti“, je zopet res. Kajti dovoljujemo si opozoriti na izjavo deželnega glavarja pred skoraj točno enim letom, ko je novinarjem iz 13 držav dobresedno priznal, da „živimo v manjšinam sovražnem času.“ Tej manjšinam sovražni realnosti je prilagojena tudi zadnja manjšinska zakonodaja. S tem pa polstavek, „da odgovarja zakonodaja določilom državne pogodbe“ nasprotuje dejstvu, „da je prilagoje-

na realnosti“. Kajti člen 7 državne pogodbe je bil ustvarjen zaradi tega, da štiti manjšino pred manjšinam sovražnimi silami in stremljenji, ki so sedaj ustvarile — kakšna ironija — zadnjo manjšinsko zakonodajo. — Trditev, da je ta zakonodaja „usmerjena na spravo“, pa je slednjič docela neobvezna in nima nobene izpovedne vrednosti. Saj celo Heimatdienst trdi na svojih prireditvah, da je za spravo...

*

Vprašanje kriminalizacije: tudi tukaj Wagner zelo jasno diferencira: pravi, da bodo table postavljali z velikim potrpljenjem še in še, če jih bodo tu in tam podirali; postavljali jih bodo po Wagnerjevih besedah tako dolgo, dokler odstranjevalci tabel ne bodo uvideli nespametnosti svojega dejanja. — Nikjer pa ni rečeno, da bodo te storilce tudi kaznovali in sodniško zasledovali. Kajti pred sodišča bodo postavili druge, namreč tiste, proti katerim so uvedeni postopki. To pa so izključno Slovenci! Wagner: „Potem pa naj bo, tako menimo vsi, utemeljeno po uvidevnosti vseh, končno mir!“ Torej: hitro bodo sodili še obtoženim Slovincem, potem pa, ko bi bili na vrsti zopet koroški nacisti, ki bi podrli table, pa naj bi zavladal mir. Wagner: „S tem mnenjem gremo vsekakor vzporedno s prevladajočo večino koroškega prebivalstva.“ Wagnerju bodi zabeleženo v

*

Ob koncu pa poziva deželni glavar indirektno tudi na nadaljnji obrambni boj: „Zaradi tega moram pozvati vse Korošice in Korošice, naj bodo z veliko odločnostjo pripravljene za samozaščito ter naj z aktivnim vplivanjem potisnejo nazaj tiste, ki zagovarjajo radikalizem.“ Kdo je na Koroškem radikalen, pa je Wagner tudi že večkrat povedal: Slovence oziroma njihovo vodstvo je imenoval izvenparlamentarno opozicijo. — Kako naj se Slovenci branijo „samozaščite“ koroških nacistov? Tudi za to vprašanje daje Wagnerjev nedeljski govor uporaben recept: „Vsak more, kakor to odgovarja politični koncepciji naše dežele, postati srečen na svoj način.“ Deželo Koroško bistveno oblikuje asimilacijski pritisk, — na vsakega na svoj način. Torej: kloniti je treba, in srečen bo vsak!

V Švici vlada veliko zanimanje za koroške Slovence!

● Na enotedenskem študijskem potovanju po Švici se je mudil začetek tega meseca osrednji tajnik Narodnega sveta koroških Slovencev Filip Warasch. Namen njegovega potovanja je bil informirati švicarske interese in švicarsko javnost o aktualnih problemih koroških Slovencev. Povabila ga je skupina Švicarjev, ki se je pred meseci

● mudila na študijskem potovanju po južnem Koroškem. Tedanja švicarska delegacija je objavila tudi posebno študijo o svojih vtisih na južnem Koroškem. Izvlečke iz poročila o tem obisku, objavljenega v „Basler Zeitung“, prinašamo na tej strani.

● O zaključkih, do katerih je prišel osrednji tajnik NSKS, Filip

● Warasch, ob informacijskem potovanju po Švici, pa nam poročila v naslednjem intervjuju:

NT: Kako ocenjujete študijsko potovanje po Švici?

Warasch: Potovanje v Švico je rodilo popoln uspeh. Dana mi je bila možnost, da sem se temeljito pogovarjal o slovenskem vprašanju na Koroškem z nad 40 osebnosti iz političnega (6 zveznih poslancev) verskega (katoliški škof, evangeličanski predstojnik švicarske Cerkve), gospodarskega in kulturnega življenja.

NT: Je v Švici javnost sploh obveščena, da obstajajo koroški Slovenci?

Warasch: Ugotovil sem, da je švicarska javnost že precej obveščena o naši problematiki, saj so ji poznani pritiski nemških nacionalistov na koroške Slovence, pod katerim vplivom je sprejel avstrijski parlament zloglasno protimanjšinsko zakonodajo, ki ne izpolnjuje člena 7 avstrijske državne pogodbe, marveč ga revidira. Predstavnik švicarskega javnega življenja so prav tako z zaskrbljenostjo vzeli na znanje popolno gospodarsko odvisnost Avstrije in posebej Koroške od nemškega kapitala, kar so označili kot skrajno škodljivo za nadaljnji razvoj slovenskega manjšinskega življenja na Koroškem.

NT: Kakšen odmev najdejo aktualni dogodki pri nas v švicarskem tisku?

Warasch: Ugotovil sem, da se švicarska javnost v vedno večji meri informira o življenju in problemih koroških Slovencev, saj sem osebno zasledil obširna članka v dnevnikih iz Basla ter Lucerna, pa tudi švicarska TV je pripravljena obširno poročati o našem stališču, ki se ga na žalost vedno manj čuje v avstrijskih občilih javnega obveščanja.

NT: Do kakih zaključkov ste prišli po Vaši ekskurziji?

Warasch: Ob koncu obiska v Švici sem prišel s sogovorniki do zaključka, da je potrebno ustanoviti v naši sosedni državi neko vrsto Društvo prijateljev koroških Slovencev, ki bo skrbelo za vsestransko sodelovanje od politične podpore pa tja do izmenjave kulturnih društev in obiskov posameznikov. Pa tudi procesa proti meni, na katerem me bodo sodili zaradi absurdne obtožbe terorizma, se bo udeležila delegacija švicarskih pravnikov.

NT: Kakšen odmev najdejo aktu-

Zaskrbljujoče poživljanje neonacizma

Aktualni položaj na področju slovenske manjšine na Koroškem je bila tema predavanja na sestanku aktivistov Solidarnostnega komiteja v Salzburgu. Za osrednji organizaciji koroških Slovencev se je vabilu odzval član predsedstva Narodnega sveta koroških Slovencev Karel Smolle, ki je v obširnem predavanju obrazložil zadnje premike v manjšinskem vprašanju na Koroškem. „Odredbe o topografskih napisih in o uradnem jeziku na občini, na raznih uradih in pri sodišču niso pomik naprej, ampak predstavljajo ‚legalno‘ uničenje slovenskega naselitvenega prostora,“ je poudaril Smolle. „Kajti ni mogoče govoriti o pospeševanju manjšine, še manj pa o kaki izpolnitvi člena 7, če vlada ob podpori treh parlamentarnih strank zmanjša avtohtono ozemlje koroških Slovencev na eno četrtno,“ je nadaljeval. „Da je nezaupanje osrednjih organizacij napram obljubam vlade in zastopnikov strank bila edina pravilna pot koroških Slovencev — to nezaupanje so pokazali koroški Slovenci s svojim uspelim bojkotom — dokazuje nenazadnje tudi dejstvo, da je vlada, predvsem se-

danji zunanji minister Pahr obljubil in se zavezal, da številke, dobljene s preštevanjem 14. novembra, nikoli ne bodo služile za osnovo pri realizaciji manjšinskih ukrepov. Vendar prav te številke danes skušajo na tiho spet vnesti kot edino zveličavno merilo. Salzburg je tako kot Dunaj, kjer so našli za nekaj tisoč več Slovencev kot na Koroškem samem, dokazal, da tudi tam, v Salzburgu, na Zgornjem Avstrijskem, Predarlskem itd. posamezniki spoznavajo, da pri ukrepih v manjšinskem vprašanju ni zapopadna le manjšina, bodisi slovenska, bodisi hrvaška, ampak da je državna pogodba z njenim 7. členom zadeva vseh Avstrijcev, ki jim je antifašistična in antinacistična osnova druge avstrijske republike pri srcu,“ je zaključil Smolle.

Prav vprašanju neonacizma je posvetil asistent salzburške univerze Hanns Haas svoj referat. Znanstven in z obširno dokumentacijo podkrepjeno je analiziral tradicionalni nacizem, ki je imel svoj višek v tretjem rajhu in ob sedaj se oživljuječem nacizmu, ki ga srečujemo v Avstriji, pa tudi drugod. „Na

Koroškem je udomačena tako tradicionalna smer kakor tudi neonacizem. Na Koroškem je uspelo neonacističnim krogom od podpisa državne pogodbe sem vedno bolj in bolj krepiti svoj položaj. Koroške stranke, tedaj že z določeno antifašistično miselnostjo, so začetka trpele ta podvig neonacističnih struj, ker so mislile, da bodo takim tendencam vselej kos. Vendar, ko se je pri drugih volitvah začelo snubljenje obeh velikih strank za glasove ‚nekdanjih‘, sta obe veliki stranki kar hitro pozabili, kaj so pretrpeli krščanski socialci in socialisti za časa nacizma v raznih rajhah, taboriščih in KZ-ih tretjega rajha. Danes stranke tem neonacističnim krogom niso več kos, ampak so same že prežete s takim duhom in s takimi osebami. Pod tem vidikom je treba gledati tudi to, da so šle stranke pred Heimatdienstom in drugimi tendencami prav pri manjšinskem vprašanju na kolena, kajti neonacisti v strankah so se že prej dogovorili, predno je padla odločitev v vrhah strank.“ To so bile glavne misli Haasa.

V diskusiji, ki je trajala dolgo v noč, so referenti in diskutanti osvetlili med drugim tudi zadržanje koroške Cerkve v manjšinskem vprašanju, ki da je dosti ambivalentno, se pravi tavanje med „podpirati je treba šibkega“ in med „koroška Cerkev mora upoštevati tudi politične danosti“.

Za zaključek so poročali še takajšnji znani o preteklih in bodočih aktivnostih predvsem v Salzburgu samem in so sklenili pozorno zasledovati razvoj na Koroškem in po drugih avstrijskih deželah. Z obžalovanjem so aktivisti salzburškega solidarnostnega komiteja vzeli na znanje, da so pripadniki oziroma organizacije KPÖ zapustili solidarnostni komite. Vendar je bilo ugotovljeno, da le-ti že dalj časa niso več kazali pripravljenosti za angažma za vprašanja slovenske in hrvaške narodne skupnosti. Kljub temu bo solidarnostni komite Salzburg nadaljeval svojo podporo pravičnega boja koroških Slovencev.

Švicarski tisk o Slovencih

Der jahrzehntelange Konflikt zwischen der deutschsprachigen und der slowenischen Bevölkerung in Kärnten hat sich in den letzten Monaten erneut gefährlich zugespitzt. Zu dieser Auffassung kommt eine Gruppe von Schweizern, die das Minderheitenproblem der Slowenen im Süden von Österreich an Ort und Stelle studiert hat. Die Studiengruppe wurde von Leo Lejeune, alt Regierungsrat des Kantons Baselland, geleitet.

Die kleine und friedliche Volksgruppe der Slowenen, heißt es in dem Bericht der Schweizer, werde in ihrer Existenz bedroht — von einer Massenbewegung, die von militanten Deutschnationalen und offenen agierenden Nazis alter Prägung gesteuert werde. Die Kärntner Slowenen, die im Zweiten Weltkrieg fast als einzige für die Befreiung Österreichs gekämpft hätten, würden als „titoistische Verräter“ beschimpft und zur „slawischen Gefahr“ hochstilisiert. Durch Gesetze, Verordnungen, sozialen und wirtschaftlichen Druck werde die slowenische Minderheit in eine Apartheid-Situation gedrängt, aus der man ihr nur einen „Ausweg“ lasse: die Assimilation.

Wer in Kärnten gesellschaftlich akzeptiert und wirtschaftlich nicht diskriminiert werden will, muß Deutsch sprechen und seine Zugehörigkeit zur slowenischen Volksgruppe verbergen oder verleugnen. Ein Slowene hat kaum eine Chance, eine Anstellung im öffentlichen Dienst zu erhalten. Wie die Schweizer Gruppe berichtet, ist es in verschiedenen Betrieben unter Androhung der Entlassung verboten, slowenisch zu sprechen.

Solche Diskriminierungen führen zu einem Assimilationsdruck, der durch gesetzliche Maßnahmen noch gefördert wird. So kommen slowenische Kinder nicht automatisch in eine slowenische Schule, sondern

müssen von den Eltern dafür angemeldet werden. Daß viele Eltern darauf verzichten, um ihren Kindern ständige Demütigungen zu ersparen, ist an sich verständlich. Solch systematische Germanisierung führt natürlich dazu, daß der Anschein erweckt wird, die slowenische Volksgruppe werde immer kleiner. Im Jahre 1951 gaben noch 43.000 Kärntner an, slowenisch zu sprechen, im Jahre 1971 bloß noch 22.000. Im November des vergangenen Jahres erzwang der Heimatdienst eine neue Volkszählung, in der Absicht, durch diese sogenannte Minderheitenfeststellung das Slowenen-Problem weiter bagatellisieren zu können. Die slowenischen Organisationen riefen dann allerdings ihre Volksgenossen mit Erfolg zum Boykott der Zählung auf. Die Antwort der Deutschnationalen war ein offenkundiger Racheakt gegen den Zentralsekretär des christlichen Slowenenverbandes: Es wurde ihm unterstellt, einen Bombenanschlag organisiert zu haben. Nach Auffassung der Schweizer Studiengruppe ist die Lage in Kärnten heute explosiv.

In ihrem Bericht versuchen die schweizerischen Beobachter, den Minderheitenkonflikt in Kärnten in einen größeren internationalen Zusammenhang zu stellen. Dabei vertreten sie die These, daß die Balkan-Strategie des Dritten Reiches noch heute für „gewisse politisch aggressive Kreise im Münchner Raum“ ihre Bedeutung habe. Die gleichen Leute aus Bayern, die Kärnten damals besetzt hätten, kontrollierten nämlich auch heute noch den Tourismus und die Siedlungspolitik in diesem österreichischen Bundesland. Der künstlich am Leben gehaltene Minderheitenkonflikt, wird im schweizerischen Kärntenreport gemutmaßt, könne diesen Leuten „eines Tages für die Verwirklichung einer neuen Balkan-Strategie von Nutzen sein“.

OBMEJNA DEŽELA, BODI BUDNA! — „Ich muß daher alle Kärntnerinnen und Kärntner auffordern, mit großer Entschlossenheit auch zum Selbstschutz bereit zu sein und durch aktive Einflußnahme alle jene zu rückzudrängen, die dem Radikalismus das Wort reden“ („Zaradi tega moram pozvati vse Korošice in Korošce, naj bodo z veliko odločnostjo tudi pripravljene za samozaščito in naj z aktivnim vplivanjem porinejo nazaj tiste, ki zagovarjajo radikalizem“) — Leopold Wagner v oddaji deželnega glavarja, 12. junija 1977.

● ker se ta razvjenost širi tudi na področju vsakodnevne potrošnje in prehrane, kjer tovrstna trgovina forsira inozemske surovine, čeprav so domače prehrabeno-politične v bistvu cenejše.

Zaradi vsega tega in zaradi naraščajoče inozemske konkurence v mednarodnem turizmu se pasiva avstrijske trgovinske bilance, pa tudi mednarodne plačilne bilance iz leta v leto večja. S tem pa se večajo tudi avstrijski dolgovi v inozemstvu. Čim večji bodo, tem težje jih bo v fazi sedanje mednarodne gospodarske recesije — o kateri ne vemo, kako dolgo bo trajala — odrajtati in plačati.

Finančnemu ministru v takih okoliščinah ne preostaja drugega, kot da se posluži najrazličnejših instrumentov, s katerih pomočjo lahko krči razsipnost z uvoženim blagom, istočasno pa pospeši povpraševanje za ponudbo domačega blaga.

Minister Androsch je s tem v zvezi v začetku zadnjega tedna sporočil, da med ukrepi, ki naj bi služili zmanjšanju pasive v trgovinski bilanci, predvideva

● zmanjšanje uvoza inozemskih kamionov in kombijev ter osebnih avtomobilov,

● znižanje davčnih olajšav za socialni kapital podjetij,

● omejitve na področju izvedbe gradbenih programov javne roke.

(Dalje na 3. strani)

Sodišča: slovenščina ni dovoljena

Ogromni prepad med teorijo in prakso uradne dvojezičnosti ravnokar dokazujejo postopki, ki jih je avstrijsko pravosodje uvedlo proti aktivnosti slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Da bodo bralci dobili čim boljši pregled: postopki veljajo trem skupinam:

- 1) aktivistom, ki so pobarvali s parolami razna javna poslopja in z njimi opozorili na neizpolnjen člen 7;
- 2) slovenskim mladincem, ki so postali žrtve terorja koroške žandarmerije in policije 8. avgusta lani v Škocijanu;
- 3) proti tistim Selanom, ki so 14. novembra bojkotirali štetje s tem, da so odnesli volilno skrinjo.

Razen tega je kljub nadvse dvomljivim obdolitvam še vedno v teku postopek proti osrednjemu tajniku NSKS Filipu Waraschu, razen tega pa so obdolženi kršitve tiskovnega zakona tudi skoraj vsi novinarji slovenskih listov na Koroškem.

Jasno, da bi se o vseh teh postopkih dala napisati skoraj knjiga, za danes pa se bomo omejili na poročanje o trenutnem stanju postopkov proti prvim dveh skupinam: slovenskim aktivistom in žrtvam policijskega nasilja.

Vsi prizadeti pripadniki slovenske narodne skupnosti na Koroškem so se seveda sklicevali na člen 7 avstrijske državne pogodbe, ki predvideva v tretjem odstavku v dvojezičnih upravnih in sodnih okrajih tudi dopustitev slovenščine kot dodatni uradni jezik. Tudi sodišče je urad. Toda obdolženci so doživeli huda razočaranja: o slovenščini nihče ni hotel kaj slišati. V posameznem je izgledalo tako:

Albert Smrečnik, Albert Hafner in Stanko Dlopst so dobili od državnega tožilstva obtožnico. Obtoženi so v njej „zločina težke poškodbe stvari“. V odprtem roku so preko svojih odvetnikov dr. Matevža Grilca in dr. Francija Zwitterja vložili ugovor zoper obtožnico — v slovenščini. Od deželnega sodišča so dobili nato odgovor, iz katerega izhaja, da vračajo slovenski ugovor z utemeljitvijo, da ga je treba tekom 8 dni popraviti: po pravem naj bi izgledal tako, da bi ugovor prevedli v nemščino.

Zanimivo je, da so se sodniki v svoji zbornici sicer sklicevali za stari sodni zakon iz leta 1959, ki po svojem besedilu zožuje državno pogodbo s tem, da slovenskega uradnega jezika pred deželnim sodiščem ne predvideva. Hkrati pa so sodniki uporabljali pri svoji odločitvi besednjak novega zakona o narodnih skupnostih: kajti beseda „Verbesserung“ je pravzaprav vgrajena v novi zakon o narodnih skupnostih: slovenščina je slaba, treba je to popraviti, da se napravi „dober“ nemški prevod. — Postopanje pa kaže, da se sodniki poslužujejo zdaj enega, zdaj drugega zakona, kateri pač ravno bolj

omejuje pravice slovenske narodne skupnosti.

Proti temu sklepu sodišča so obdolženci vložili pritožbo.

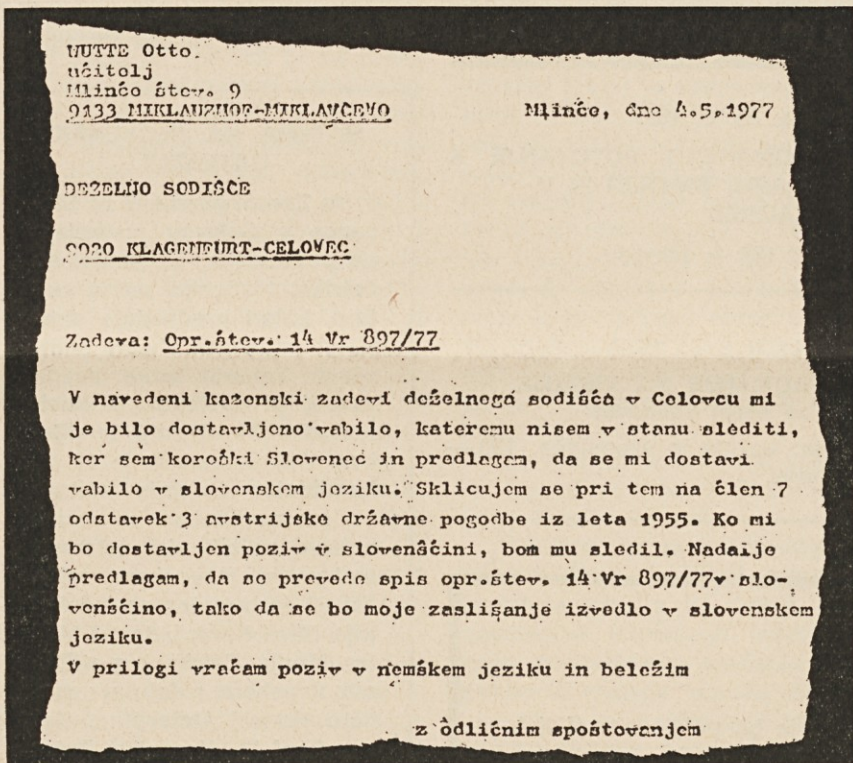
Drugi primer:

Tiste osebe, ki jih je policija oziroma žandarmerija brez vsakega povoda aretirala 8. avgusta lani v Škocijanu, naj bi se zagovarjale v predpostopku pred deželnim sodiščem. Eden od prizadetih je bil tudi priljubljeni dirigent mešanega zbora „Podjuna“ Oto Wutte. Dobil je pozivnico v nemščini, naj se zagovarja pred deželnim sodiščem 12. maja letos. Wutte je odpisal v slovenščini, predlagal slovensko vabilo, kateremu bo tudi sledil (faksimile 2). Kot odgovor je dirigent dobil sporočilo, po katerem je njegova vloga nedopustna (faksimile 3). Proti temu sklepu je Wutte seveda vložil pritožbo. Oto Wutte ni bil edini, s katerim so tako postopali, ampak se je ravno

tako ali podobno godilo vsem ostalim obdolžencem.

V svoji pritožbi je Wutte nato dejal, da izhaja iz občine Žitara vas, ki je tudi po uradnih ljudskih štetjih pretežno slovenska oziroma dvojezična, saj so našli v njej leta 1961 le 295 Nemcev in 1595 oseb, ki so navedli slovenščino s kombinacijami.

Razen tega je treba izhajati iz dejstva, da odstavek 3 člena 7 avstrijske državne pogodbe predvideva dopustitev slovenščine kot uradni jezik v upravnih in sodnih okrajih s slovenskim ali mešanim prebivalstvom. Zaradi tega mu tudi pristojna od leta 1955, ko je bila državna pogodba podpisana, pravica, da se izvede postopek tudi v slovenščini. V pojasnjevalnih pripombah k državni pogodbi je v prilogi 517 izrecno rečeno, da to določilo člena 7 ne potrebuje natančnejšega izvajanja. Pa tudi ustavno sodišče je že leta 1956 spoznalo, da je odstavek 3 člena 7 neposredno izvedljivo ustavno določilo. Se pravi, da ni potreben noben (podrejen) sodni ali zakon o uradnih jezikih, ki ta določila bistveno omejuje. Wutte se je nadalje skliceval — prav tako kot ostali obdolženci — na Hauerjev odlok iz leta 1968 ter na priporočilo deželnega glavarja Sime, naj v dvojezičnih občinah — tudi občine vseh obdolžencev so izrecno našteje — poslujejo tudi slovensko.

K slikam: faksimile št. 1 desno zgoraj kaže odklonitev slovenske vloge obtožencev Alberta Smrečnika, Alberta Hafnerja in Stanka Dlopsta: slovensko vlogo je treba popraviti s tem, da se prevede tekom 8 dni v nemščino... — Faksimile št. 2 (zgoraj) je slovenski odgovor Otona Wutteja na poziv deželnega sodišča. Pravi, da bo sledil pozivu v slovenščini. Faksimile št. 3 (spodnji desni) pa to vljudno pismo v materinščini sklep deželnega sodišča, da tudi odkloni kot nedopustno...

Gospodarstvo: pripeti pas!

(Nadaljevanje z 2. strani)

- znižanje javnih prispevkov za financiranje izvoza viškov živil in
- omejitev prednosti, ki jih imajo na področju obdavčevanja družbe, ki delajo z izgubo.
- Istočasno hoče kot gospodarsko-politični impuls zvečati prispevke republike
- za kratkoročne eksporte,
- za turizem,
- za strukturne ukrepe investicijske banke in
- za ukrepe na področju varčevanja z energijo.

Istočasno se zavzema za uvedbo davka na tranzit blaga v cestnem prometu in za racionalizacijo poslovanja pri pošti in železnici.

Vse to so vendar le vladne iniciative, da bi se zmanjšala pasiva trgovinske in plačilne bilance ter državnega proračuna v letu 1977. V koliko bodo te iniciative v resnici lahko realizirane, je odvisno od tega, kaj bodo k vsemu rekli socialni partnerji in resorni ministri. Androsch predvideva, da bi s tem pasivo državnega proračuna lahko zmanjšal za 3 milijarde šilingov, kar pa je toliko kot kaplja na vroči kamen, če v kratkem ne pride med prebivalstvom do streznjenja in do spoznanja, da je čas, ko smo lahko več potrošili kot samo pridelali, pri kraju.

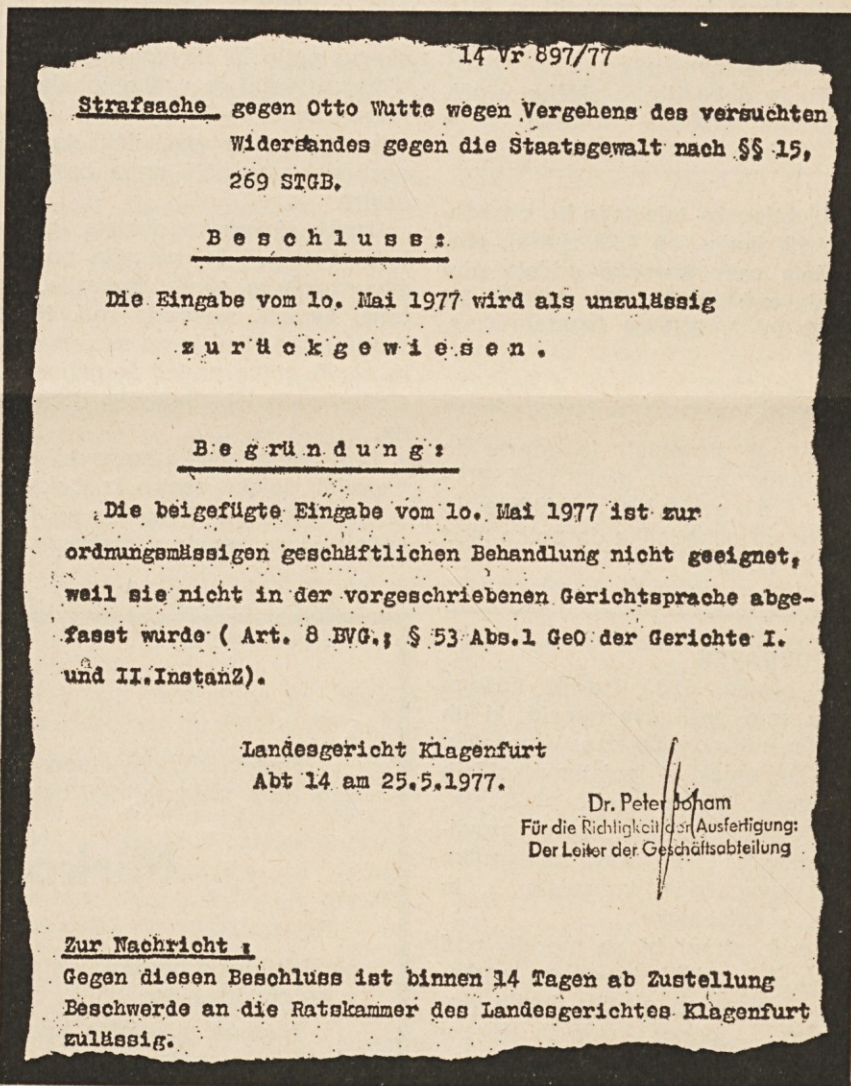
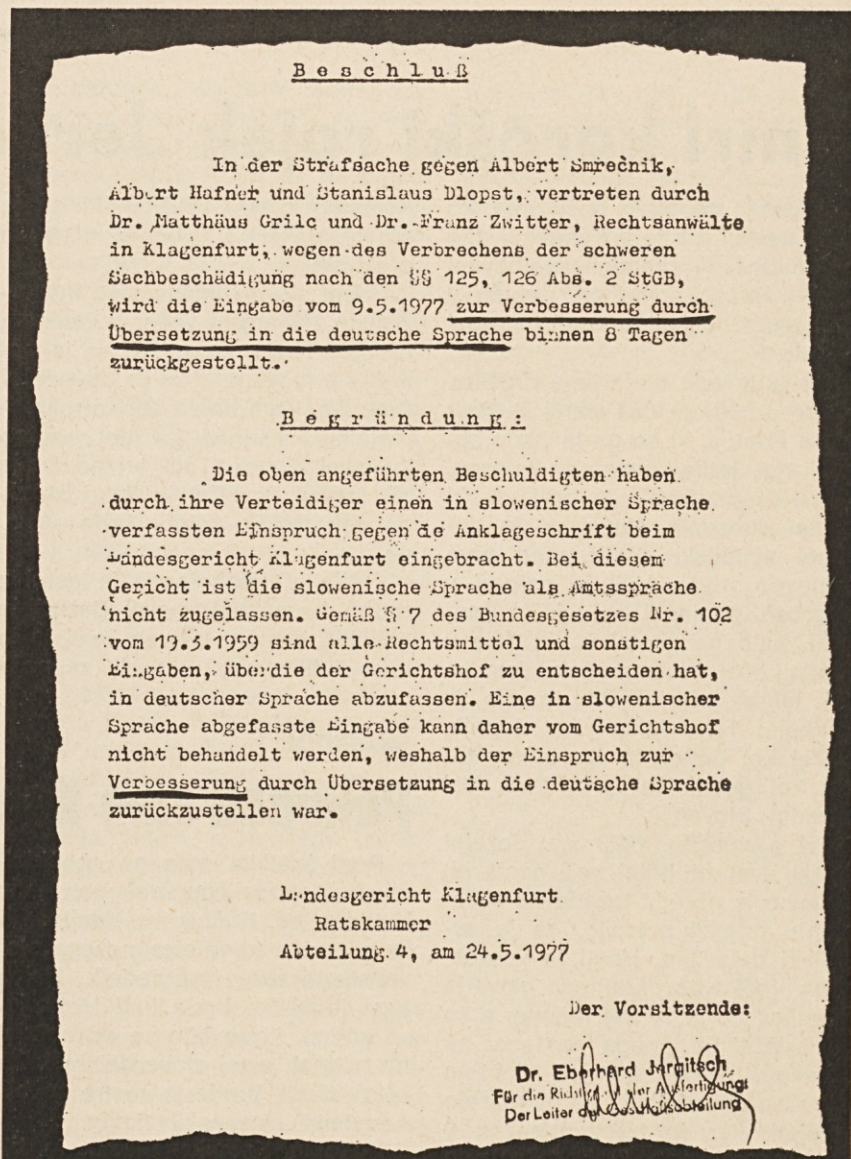
In prav na to je treba spričo razvoja struktur v svetovni trgovini znova opozoriti. V tej trgovini imamo zadnja leta opravka s premiki, ki jih prej nismo imeli. Položaj industrijskih dežel se v tej trgovini slabša iz leta v leto. Tako so lani v trgovini z deželami Tretjega sveta zabeležili deficit v višini 36 milijard dolarjev. Najbolj so ga občutile Japonska, Združene države Amerike, Velika Britanija in Italija. Dezele, ki izvažajo nafto, so lani v svoji zunanji trgovini zabeležile aktivno v višini 131 milijard dolarjev, za 650 odstotkov več kot leta 1970. Pa tudi med ostalimi deželami v razvoju se je deficit v zunanji trgovini zmanjšal. Leta 1974 je znašal še 32 milijard dolarjev, lani pa je znašal le še 26 milijard dolarjev. S tem v zvezi so se lani importi industrijskih dežel zvečali za 16 odstotkov, eksporti pa le za 11 odstotkov.

V takih okoliščinah smo v Avstriji zadnji, ki med industrijskimi deželami lahko v bližnji bodočnosti računamo s pozitivitvijo gospodarstva. Če hočemo, da bomo lahko ohranili delovna mesta, moramo pripeti pas tako v poželenjih za inozemskim blagom kot pa v svojih zahtevah glede zaslužka za delovni dan. (bl)

Vzgledna tradicija avstrijske monarhije

Dvojezičnost pred sodišči ni kaj novega — ne po svetu in tudi ne v Avstriji. Ko je bila za časa monarhije Avstrija država mnogih narodov, je bila dvojezičnost nekaj samo po sebi umevnega, da celo obvezna. V c. k. vojski npr. so morali generali obvladati jezike podrejenih vojakov, povelja so dajali v različnih jezikih. Obstajajo tudi inštrukcijske knjžice, kjer so vsi pojmi v zvezi z vojaščino navedeni v nemščini in slovenščini.

Prav tako je bilo na sodiščih: ministrski odlok z dne 6. 8. 1867, št. 3968 določa, da slovenskih ali hrvaških vlog ni le brez pomisleka treba sprejeti, ampak odgovoriti nanje tudi v istem jeziku ter s takimi osebami ali drugimi, če to zahtevajo, napi-

mile št. 3 (spodnji desni) pa to vljudno pismo v materinščini sklep deželnega sodišča, da tudi odkloni kot nedopustno...

sati protokole tudi v tem jeziku. Dobesedno je rečeno v odloku: „Sploh pa je treba ubraniti vsako upravičeno pritožbo (Es sind überhaupt berechnigte Klagen hintanzuhalten)“.

Toda monarhija je šla celo še dalje: v več odlokih iz leta 1860 (št. 10340), 1869 in 1973 je določeno, da je v višjem deželnem sodnem okraju in predvsem v slovenskih in jezikovno mešanih sodnih okrajih treba ne le sprejemati vloge, ampak celo obravnavati v slovenščini tudi tedaj, če vložitelj tudi zna nemško. Odlok št. 10340 nadalje določa, da morajo odvetniki prav tako vložiti predloge v tistem jeziku, v katerem zahtevajo to klienti, prav tako se morajo pri obravnavah posluževati

tistega jezika, ki ga želijo stranke. Pikanterija ob robu: odlok št. 10.340 z dne 9. 9. 1860 je še danes v veljavi...

Poleg tega obstaja cesarska instrukcija z dne 3. 5. 1853, Reichsgesetzblatt št. 81, ki določa v svojem § 5, ponovljena s § 19 sodnega organizacijskega zakona iz leta 1896, Reichsgesetzblatt št. 217, ki določa, da spada k potrebam sodnikov, prisednikov in porotnikov tudi znanje dotičnega sodnega (uradnega) jezika! Nadalje je določeno za primer, če sodnik ne obvlada tistega uradnega jezika, da more predstojnik tistega okrajnega sodišča poveriti od primera do primera drugega sodnika z ureditvijo določene zadeve.

Umrli koroški rojak Jernej Čebul

Žalost je napolnila naša srca, ko smo zvedeli, da je v Kamniku, dne 25. maja t. l., preminil spoštovani učitelj Nužej, doma pri Čebulu v Šmihelu. Dočakal je visoko starost 85 let.

Bil je iz zelo nadarjene družine. Že pred njim so dali starši študirat brata Franca, ki se ga je žal v bogoslovju lotila nevarna bolezen, kateri je podlegel, še prej, da bi postal duhovnik. Nužej pa je dosegel učiteljski poklic med prvo svetovno vojno. Učil je najprej v Vogrčah, pomagal po vojni v Šmihelu, nato pa postal vodja šole v Srednji vasi na Gorenčah. Tam so bili takrat trije vodilni možje iz Šmihela: Tone Mlinar kot župnik, Nužej kot učitelj in Smrtnikov Lipej kot gostilničar pri Pfavu. Vsi zavedni Slovenci.

Po plebiscitu 1920 ga deželni šolski svet ni hotel več nastaviti, čeravno je naredil tozadevno prošnjo in priložil potrdilo, da je avstrijski državljan. Hodil je vpraševati v Velikovec okrajnega glavarja Friedlna, če je že kaj rešeno, a so ga tolažili iz enega meseca na drugega, dokler mu po dobrem letu niso povedali, da ga ne morejo sprejeti, ker je bil zaprisežen v službi „srbskega kralja“, kot so rekli. Zanj ni bilo kruha v domovini. Moral jo je zapustiti in iti v Slovenijo, kot pred njim že mnogi duhovniki in učitelji.

Tu je dobil dobro službo v učiteljskem poklicu. Spoznal je v

Ljubljanska televizija bo v nedeljo, 19. junija, ob 8.25 zjutraj, prenašala našo koroško oddajo pod naslovom: „ČEZ TRI GORE: MI SMO PA V SELAH DOMA“ — 2. del.

V „auli slovenici“ je odprta do 24. junija razstava grafik prof. Rika Debenjaka. Obiščete jo lahko od ponedeljka do petka med 13. in 17. uro.

POPRAVEK

V prejšnji (23.) številki našega lista smo našli dve napaki, ki jih po tej poti popravljamo: V poročilu „R. Debenjak — mojster magičnih dimenzij“, bi se moralo na 5. str., 1. stolpec, 16. vrsta, zgoraj, pravilno glasiti: ... pozdravil zastopnika jugoslovanskega konzulata... in ne: ... zastopnike ...

Na 8. strani bi se moralo pod sliko: **Ob priliki športnega srečanja ...** pravilno glasiti: **Justin Polanšek ...** in ne: Justin in Hanzej Dragašnik.

Podjetje

Intrade

išče

ČISTILKO

za svoje poslovne prostore. Prijave prosimo telefonično na številko: 0 42 22, 70 8 91 ali 70 8 92.

Pismo na naslov:

Hoffmannsgasse 12,
9020 Celovec.

Kamniku zvesto družico, ki ga je spremljala skoz življenje in ga še preživela.

Prišla sta do lastne hiše in preživljala življenjski večer v ženinem rodnem kraju. Edina hči se je poročila z možem, ki jo je odvedel v Ameriko. Tam imata štiri otroke.

Rajni Nužej je bil dobrohoten in vesel človek. Tudi pri pouku je bil šegav. Povedal je kako smešno; tako je šlo učenje lažje v glavo.

Tudi kot upokojenec je ostal z rodno Koroško v zvezi. Dal si je pošiljati koroške slovenske liste in tako čutil z nami v borbi za naše

pravice. Tudi z denarnimi darovi je podpiral naša prizadevanja.

Pred tremi leti ga je obiskal v Kamniku poln avtobus Šmihelčanov, ki so mu voščili za god. Zapeli so mu nekaj pesmi in z njim skupno obedovali. Vabil je v Kamnik podjunske igralce. Oder 73 se je odzval in gostoval tamkaj z $1 \times 1 = 0$. Želel si je še, da bi se naučili obreda Ustoličenja koroških vojvod in ga prišli igrati.

Tega ni več dočakal. Naj počiva mirno v slovenski zemlji!

Ženi in hčerki z družino naše sožalje! Rajnemu ohranimo blag spomin!

SKOČIDOL:

Pokopali smo Kočnikovo Nanijo

Pred kratkim smo na skočidolskem pokopališču pokopali Ano Kuchler, pd. Kočnikovo Nanijo. Bila je zvesta naročnica našega slovenskega lista Naš tednik. Poleg tega je veliko brala tudi Mohorjeve knjige, ki so bile že od nekdaj na policah v tej slovenski hiši. Že njeni starši, bratje in sestre so bili naročniki slovenskih knjig.

Pokojna Kočnikova Nani je bila neustrašena in trdna Slovenka. Tudi v najtežjih časih nas je boderila k slovenski molitvi, slovenskemu petju in slovenski govoric. V zadnji vojni je veliko molila za naše izseljence in bila tudi v Dachau, kjer so nacistični krvniki neznansko trpinčili naše brate in sestre.

Draga slovenska dekleta, gojite tudi ve nagelj in rožmarin po naših vrtovih in oknih. Pokažite, da tukaj še živi slovenski rod. Naša draga rajna Nani je na svojem vrtu in oknih gojila nagelj in rožmarin, simbol naše lepe koroške domovine.

Tudi njeno gomilo so zasuli lepi nageljni, šolske sestre iz Celovca in Št. Jakoba v Rožu pa so ji v zadnje slovo zapele v cerkvi in na

grobu prelepe Marijine pesmi, kakor je pokojnica sama želela in naročila.

Še mi je stisnila roko, ko sem jo zadnjikrat obiskala in tiho se je poslovila od doma šentjakovskih sester.

Počivaj, draga Nani v naši slovenski zemlji, ki si jo tako ljubila. Naj ne bo pozabljen Tvoj grob in naj še cveti nagelj in rožmarin Tebi v spomin.

DOM v TINJAH

Sobota, 25. 6. 1977

ROMARSKO POTOVANJE K MARIJI BISTRICI IN V ZAGREB

Cena: 160.— šilingov

Sobota, 9. julija 1977

ROMANJE NA VIŠARJE za okraj Velikovec

Cena: Vožnja in vzpenjača: 150.— šilingov

V globoki žalosti sporočamo, da je bil poklican moj ljubljeni mož, naš predragi oče, sin in brat, gospod

Mirko Nachbar

pd. Krop

po dolgi težki bolezni, v starosti 57-ih let, danes, dne 14. junija, v večno domovino.

Blagega pokojnika bomo spremili v petek, dne 17. junija, ob 15. uri popoldne od hiše žalosti na pokopališče v Nonči vasi.

Vidra vas, dne 14. junija 1977.

V globoki žalosti:

Marija, žena
Jožko, Vladimir, Stanko, Marija, Valentin, otroci
Brigita, mati
Jurij, brat z družino
Marija, Matilda, sestri z družinama
v imenu vseh sorodnikov.

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO „EDINOST“ ŠTEBEN PRI GLOBASNICI

vabi na slavnostno

praznovanje 30-letnice obstoja

v soboto, 18. junija 1977, ob 20. uri pri Šoštarju v Globasnici.

Nastopili bodo:

Društveni moški zbor „Franc Leder-Lesičjak“, moški zbor DPD „Svoboda“ Kidričevo, tamburaški ansambel DPD „Svoboda“ Ptuj in mladinska folklorna skupina SKD Globasnica.

O zgodovini društva bo govoril dr. Marko Dumpelnik. Po kulturnem sporedu plesna zabava z ansamblom „Fantje iz Podjune“.

Vsi prisrčno vabljeni!

POZOR — MATURANTI!
POZOR — SREDNJEŠOLCI!
POZOR — MLADINA!

ŠTUDIJ NA VISOKIH, VIŠJIH IN SREDNJIH ŠOLAH V SLOVENIJI

Koroški Slovenci imamo možnost, da se poslužujemo univerz (Ljubljana, Maribor), različnih srednjih šol in strokovnih šol v Sloveniji. Vsak, ki se odloči za študij v Sloveniji, ima možnost, da dobi ustrezno štipendijo. Štipendije je možno dobiti za študij na univerzah, srednjih in strokovnih šolah.

Pogajanja med Avstrijo in Jugoslavijo za obojestransko priznavanje diplom so v teku in dobro napredujejo. Za celo vrsto študijskih smeri že obstaja dogovor o priznavanju diplom.

Tudi avstrijski zakoni predpisujejo, da dobi študent, ki se odloči za študij na tisti univerzi, katera je najbližja njegovemu stalnemu bivališču, podporo (to velja tudi za tujemstvo).

Važni termini:

1) 8. julij — zadnji rok za predhodni vpis — (na nekaterih fakultetah je vpis omejen).

2) 30. junij — zadnji rok za sprejem v študentske domove.

3) Prošnja za štipendijo.

Vse potrebne informacije vključno s študijskimi programi in ustreznimi formularji dobite v pisarni Zveze slovenskih organizacij na Koroškem na Gasometergasse 10/1 pri tajniku ZSO Feliksu Wieserju.

MATURA NA SLOVENSKI GIMNAZIJI

Na Zvezni gimnaziji za Slovence v Celovcu opravljajo od ponedeljka, 13. junija, do četrtega, 16. junija, ustno maturo, kateri predseduje strokovni nadzornik dvorni svetnik dr. Valentin Inzko. Vsega skupaj je nastopilo iz obeh razredov 36 dijakin in dijakov. V 8. a razredu je od 20 kandidatov opravilo maturo 19, en kandidat pa bo zaradi boleznih položil del ustmene mature v jesenskem roku. Od 19 maturantov so izdelali trije (Emil Krištof, Janez Mikl ter Marija Zeichen) z odličnim uspehom, z dobrim uspehom Hanzej Metschina, Karel Osojnik, Veronika Rutar in Michael Weber, ostali z uspehom.

Sporočamo, da na Slovenski gimnaziji v Celovcu ni več telovadbe za otroke. Telovadba bo ponovno v jeseni.

● OBIŠČITE GALERIJO
● WERNERJA BERGA
● V PLIBERKU!

PRIREDITVE

SPD „RADIŠE“ vabi na

KONCERT

harmonikarskega orkestra
glasbene šole Radovljica
(vodi prof. Ažman)

ter

komornega moškega zbora
„Stane Žagar“ iz Kroke
(vodi prof. Egi Gašperšič)

Koncert bo v soboto, dne 18. junija 1977 ob 20,00 uri pri Tavarju na Radišah.

Zbor in orkester bosta nastopala delno posamič, delno skupno.

SREČANJE ROŽANSKIH PEVSKIH ZBOROV

Prireditelj: SPD v Borovljah

Kraj: Borovlje, v veliki dvorani Mestne hiše

Čas: nedelja, 26. 6. 1977, ob 14.30 Sodelovali bodo pevski zbori iz Bilčovsa, Borovelj, Kotmarje vasi, Radiš, Loč, Sel, Slovenjega Plajberka in Št. Jakoba v Rožu.

Mešani pevski zbor „PODJUNA“ vabi na

„POLETNO NOČ“

v soboto, 25. junija 1977, začetek ob 20. uri v dvorani Schwarzl v Pliberku.

Igrajo „Fantje iz Podjune“.

Strokovna šola za ženske poklice šolskih sester v Št. Petru pri Št. Jakobu v Rožu vabi

NA RAZSTAVO IN ZAKLJUČNO PRIREDITEV

v nedeljo, 26. junija.

Razstavo si lahko ogledate v soboto, dne 25. junija, od 15. ure naprej in v nedeljo, dne 26. junija. Zaključna prireditev bo s a m o v nedeljo, 26. junija, ob 13.30 in ob 16. uri.

LUTKOVNA PREDSTAVA: „HUDOBNI GRAŠČAK“

Prireditelj: SPD „Bisernica“ iz Celovca

Kraj: Djekše, v šoli

Čas: sobota, 18. 6. 1977, ob 12. uri

SPD „ZARJA“ V ŽELEZNI KAPLI vabi na

KONCERT TAMBURAŠEV

v nedeljo, 19. 6., v farni dvorani v Železni Kapli.

V nedeljo, 26. 6., (ob 9. in 15.30) bo v Celovcu 3. MEDNARODNI NOGOMETNI „TURNIR PRIJATELJSTVA“ z reprezentancami Koroške, Obale (Slovenija), Združenja slovenskih športnih društev v Italiji in Mežiški dolini.

Na mladinskem dnevu v Ločah prejšnjo nedeljo je tudi nastopil pevski zbor farne mladine iz Kazaz pod vodstvom Florija Zergoija. V poročilu o mladinskem dnevu smo to idealistično skupino pomotoma žal izpustili, zato to zdaj nadoknadimo — s sliko.

VALENTIN POLANŠEK:

Po dveh pisateljskih srečanjih

Že nekaj let hodim na taka srečanja. Pisateljska srečanja? Pravzaprav se ob takih prilikah zbere pestra mešanica osebnosti in oseb, ki ima posredno ali neposredno opraviti z literaturo. Po bleščečih referatih se poznajo jezikoslovci, po suverenosti slovijo kritiki, po gorečnosti se odražajo fantasti, nezmotljivo predavajo ideologi, po spretnem besedičenju se odlikujejo založniki, po zavirljivi iznajdljivosti tekmujejo novinarji, izvedenci, poročevalci, po prilagajanju se izkazujejo politiki — in po svoji avtohtoni svojskosti se znajdejo končno tudi pravi ustvarjalci, umetniki, avtorji.

Omejil bi se s tem zapisom samo na dva letošnja primera: na mednarodno srečanje pisateljev Slovenskega PEN-centra na Bledu od 11. do 15. maja — in mednarodno srečanje pisateljev v Brezah (Fresach) od 20. do 22. maja. Mednarodno? Glede števila obiskovalcev to drži. Glede jezika pa...? Na Bledu so bili referati v francoščini, angleščini, nemščini, italijanščini in slovenščini. Vsak prispevek (tudi diskusijski) so prevedli vsaj v francoščino in angleščino, pri čemer se že vsa leta tovrstnih srečanj odlikujeta prevajalca Elza Jerebova in Bogdan Pogačnik. Penovci (P. E. N. je mednarodna zveza poetov, esejistov in prozaistov) iz 15 držav so razpravljali na Bledu o aktualni tematiki: „Pisatelj v svetu, ki se ruši in gradi“ — Avtorji iz Severne Amerike, Tajske, Sovjetske zveze, Romunije, Italije, Madžarske, Anglije, Francije, Tunezije, Švice, Nemčije, Avstrije, Jugoslavije (Makedonije, Srbije, Vojvodine, Slovenije) so skušali prikazati, kako „drži vsak v svoji deželi ogledalo svojemu času na način, ki mu ga narekuje njegova pisateljska osebnost“. Slovenski center PEN dokazuje ne samo evropsko, marveč svetovno odmevnost.

Na mednarodnem srečanju v Brezah pa se je letos že šestič referiralo, diskutiralo in internacionaliziralo — samo v enem jeziku. V mednarodnem? Tema je bila „Nasilje — in literatura“. V pozdravnih besedah politika se je trikrat pojavila „železna zavesa“ in

Sovjetsko zvezo je skratka omenil še kot Rusijo. (Zato se je menda nekdo potem pošalil, češ saj je še mnogo skupnega iz k. u. k. stoletij?)

Uvodni referent se je odlikoval po pogumu, ne da bi slepomišil s frazami in šablonami. Trde nerealne so bile ugotovitve o BESEDI, ki naj preraste NASILJE, ki se je izvajalo v preteklosti kot SMRTNO POVELJE v istem jeziku, katerega sedaj uporablja referent sam. Vprašanje o Lidicah in Auschwitzu je obviselo v prostoru.

Ko se pozneje javi madžarski književnik v diskusiji — in se muči z nemščino — ni pri določeni mizi tste pozornosti, ki jo je treba izkazati nekemu, ki se trudi v njemu tujem jeziku, da bi razumeli. Spominim se svojega verza: „BESEDA NAJ BO POT DO SOSEDA“. Čustvoval sem z Madžarom in kot mora se je skotilo v meni: Nasilje — jezik — literatura?

Mobiliziram v sebi ideale človekoljubja in ustvarjalčevske odprtosti, da se ne pogreznem v primerjanje, kako se godi moji materinščini v deželi, kjer živim, pisateljujem in pesnikujem. V tragični perspektivi se utrjuje spoznanje: Jezik je le v vzvišeni umetniški izpovedi vez do svobodnega, enakopravnega človeštva!

A tukaj ni kraj, da bi se zamotal v mračno psihozo koroške dežele... Kot osvoboditelj iz krepiljev more zasije iz gmote obrazov in gestikulacij obraz dunajskega literata, ki me razveseli z vestjo, da je uvrstil v antologijo, ki bo v kratkem izšla v angleškem jeziku v Londonu, tudi eno mojih pesmi. Pa jo že recitira: „Idyll / I'd like to be a morning...“ (Tako sta prevedla dva avtorska kolega moja „Kmečko idilo“). Pozabil sem pri pričeti tegobo in se otročje razveselil novice. Povedal sem, kaj se je že pripetilo prevajalcu iste pesmi v srbsčino in kako so moje koroške „žgance“ ubesedili v srbski „raki“.

Na letošnjem srečanju v Brezah ni bilo nobenega avtorja iz Slovenije. Dasi sem član Društva slovenskih pisateljev v Ljubljani, član slovenskega PEN-centra v Ljubljani, član Društva slovenskih pisateljev Avstrije in član nemške ko-

roške pisateljske zveze, sem bil vendarle osamljen sredi štiridesetih obiskovalcev iz 9 evropskih držav.

Zato sem bil prav vesel lužiško-srbskega književnika Jurija Kocha, s katerim sem se поблиže spoznal pred leti na portoroškem srečanju PEN-a. On je v lužiško-srbskem časopisu „za serbsko kulturo Rozhľad“ priobčil lani odlomek iz mojega Antipoetičnega cikla: „Kako je prišlo moje ime pod kolesa tisočletnega rajha“. Jurij se je prijateljsko pozanimal, kako sem zadovoljen z njegovim prevodom moje pesnitve. V pozitiven odgovor sem mu serviral prevedeni verz: „A třccí lét po tym / je čežko byč Slowjenč / w Kärnten“. Naj mi bo tukaj dovoljeno omeniti, da je prav ta recital bil doslej preveden v največ tujih jezikov. Tudi v albanščino. V francoskem prevodu (tiskan v reviji slovenskega PEN-centra „le livre slovène“ 1/2 1976) ga je recital mladi dunajski pesnik v katedrali francoskega mesta Forcalquier, kjer so letos aprila koncertirale moje pevke Obirskega ženskega okteta.

Jurij Koch iz Budyšina v Nemški demokratični republiki je osredotočil svoj referat na tematiko: „Pocestne zgodbe in drugega nič? Nobenih izgledov v svetovni literaturi?“ Iz vidika jezikovne manjšine lužiških Srbov je nakazoval objektivne danosti za obstoj, razvoj in vpliv na bližnjo sosedno simbiozno kulturno izživiljanje prav preko takih srečanj avtorjev iz različnih dežel, družbenih struktur in literatur. Kar vzpodbodlo me je, ko je Koch dejal, da država (v njegovem primeru je to večinski narod v Nemški demokratični republiki) štiti umetnikovo senzibilnost — to pa predvsem v umetniških ozirih manjšine.

Kochove besede so me vzdignile. Oglasil sem se v diskusiji, pa dejal nekako takole:

„Dovolite, da se predstavim kot koroški Slovenec. Sem pripadnik manjšine tukaj v tej deželi, ki je gostiteljica letošnjega mednarodnega pisateljskega srečanja. Sem pripadnik malega naroda Slovencev, ki ga ne najdemo v vrsti narodov-velikanov z nobelovci. Pro-

sím navzoče, naj ne bi izvajali nasilja nad mano v mnenju ali opredeljevanju ali pretehtavanju mojih izvajanj. Moja literarna dejavnost skuša zrcaliti usodnost življenja dežele in ogroženost mojega naroda. S pisanjem v jeziku mojih sodeželanov in sodržavljanov predstavljam živo vez v nemški literarni svet. Slutim sorodnost manjšinske literature z Jurijem Kochom in lužiškimi Srbi. Lužiški Srbi so manjšina v nemški večinski deželi. Koroški Slovenci smo manjšina v nemški večinski državi. Glede enakopravnosti moje materinščine v moji domovini pa se ne da primerjati z jezikom, v katerem piše Jurij Koch za lužiške Srbe.

Danes je bilo v tem izbranem krogu izrečeno toliko visokodonečih besedi na tematiko „Nasilje — in literatura“. Dovoljum si preprost dodatek: Nasilje in literatura drug drugega izključujeta, ako ni med obema: VEST! Vest je sila, ki ohranja dobro. Iz dobrega pa izvira spoštovanje do življenja, do človeka, do jezika, do literature — do umetnosti nasploh. Vest opremi pisatelja, pesnika, umetnika z zavestjo umetniškega ustvarjalca!

V prostoru so obvisle besede tudi Lidice in Dachau... Ugotavljam, da je v pretekli vojni v Auschwitzu ostala mati moje bodoče žene, da je končala v Ravensbrücku moja sorodnica še ne dvajsetih let, da je za vedno ostal

Dachau moj oče — da so doma pri nas nasilno spravili s sveta mojeg devetdesetletnega pradedna silneži tretjega rajha. Ne omenjam tega, da bi ustvarjal nesoglasja, ni v meni niti kanca revanšizma niti iskricke za maščevanje — ne, tudi ne, čeprav v tej deželi ob Dravi moj materinski slovenski jezik ni enakopraven. Kljub vsemu soglašam z geslom črnske duhovne pesmi „Kako sem srečen, samo da živim!“

Tudi drugi so že zapisali, da je aplavz pokazal, kako so šle moje besede zbranim pisateljem v Brezah k srcu — in zavesti!

Ko sem odhajal, mi je Romunec Dragos Vicol dejal v trdi nemščini: „Kratki ste bili, realni ste bili — in vestni ste bili!“ Jurij Koch je s pogledi soglašal. V Bukovini rojeni in vsa leta po vojni na Koroškem živeči in piščoči (vélíki Perkonigov prijatelj) poet Georg Drozdowski je priznal: „Ganilo me je. Besede ste mi jemali iz srca!“ Pesnik Renger je pribil: „Dobro si nam povedal!“ Dunajčanu Fuchsu je bilo videti, da se strinja. Beljačan Scherer, ki si že dalj časa prizadeva predstaviti slovensko umetniško ustvarjalnost nemškemu občinstvu, mi je obljubil, da bova z beljaškimi kulturnimi uradom priredila letošnje jesen literarni večer z mojimi pesnitvami, prozo in pesmimi z mojo harmonizacijo.

15 let „Slovenske popevke“

ŠRC „Golovec“—Celje in Zavod RTV Ljubljana prirejata XVI. mednarodni zabavnoglasbeni festival, letos prvič kot „Slovenska popevka — Celje 77“, festival rock-glasbe, šansonov in popevk, od 22. do 25. junija 1977, v dvorani „Golovec“.

Preteklo je petnajst let od prve prireditve na področju zabavne glasbe, ki so jo njeni avtorji imenovali „Slovenska popevka“. Ta se je iz skromnih začetkov razvila v mednarodno prireditev. Zanimivo je, da se je ideja zanjo rodila v Ljubljani, prvo prireditev pa sta pripravila turistično društvo na Bledu in ljubljanska radijska postaja.

Od leta 1961 dalje je „Slovenska popevka“ prehodila dolgo pot in kljub težavam bodisi organizacijske bodisi finančne narave obstala, se preselila v Ljubljano, najprej v dvorano Gospodarskega razstavišča, pozneje pa v malo dvorano hale „Tivoli“, v kateri je gostovala do lanskega leta.

Tako kot danes, je bilo tudi pred petnajstimi leti slišati vprašanje, ali Slovenci potrebujemo zabavno melodijo, ali je ta splah potrebna in kakšna naj bo njena kakovostna raven. Največjo potrebo po kakovostni zabavni glasbi je občutil radio, zlasti v obdobju po končani vojni. S hitrim razvojem radijskega medija, pozneje tudi televizije, se je zastavljalo vprašanje rekreativne glasbe čedalje bolj žgoče. Svetovna proizvodnja zabavne glasbe je v prvih desetih poveljnih letih doživela skokovit razvoj. Ta je imela močan vpliv tudi na slovensko in jugoslovansko zabavno glasbo. Svetovna glasbena proizvodnja je namreč prodirala v dežele z nerazvito lastno zabavno glasbo in tako nevsiljivo propagirala svojo navzočnost.

Zato je bila ljubljanska radijska postaja v nenehni težavi glede na zahteve političnega trenutka in poslušalcev po domače, slovenski zabavni glasbi.

To in še nekatera druga dejstva, ki so silila takratne potrebnike rekreativne zabavne glasbe, da so podprli njen hitrejši razvoj, so bila vzrok, da je leta 1961 izšel prvi natečaj za izvirne zabavne melodije in izvirna slovenska besedila. Čeprav so se natečaji po vsebini razlikovali z vidika razvojnih poti

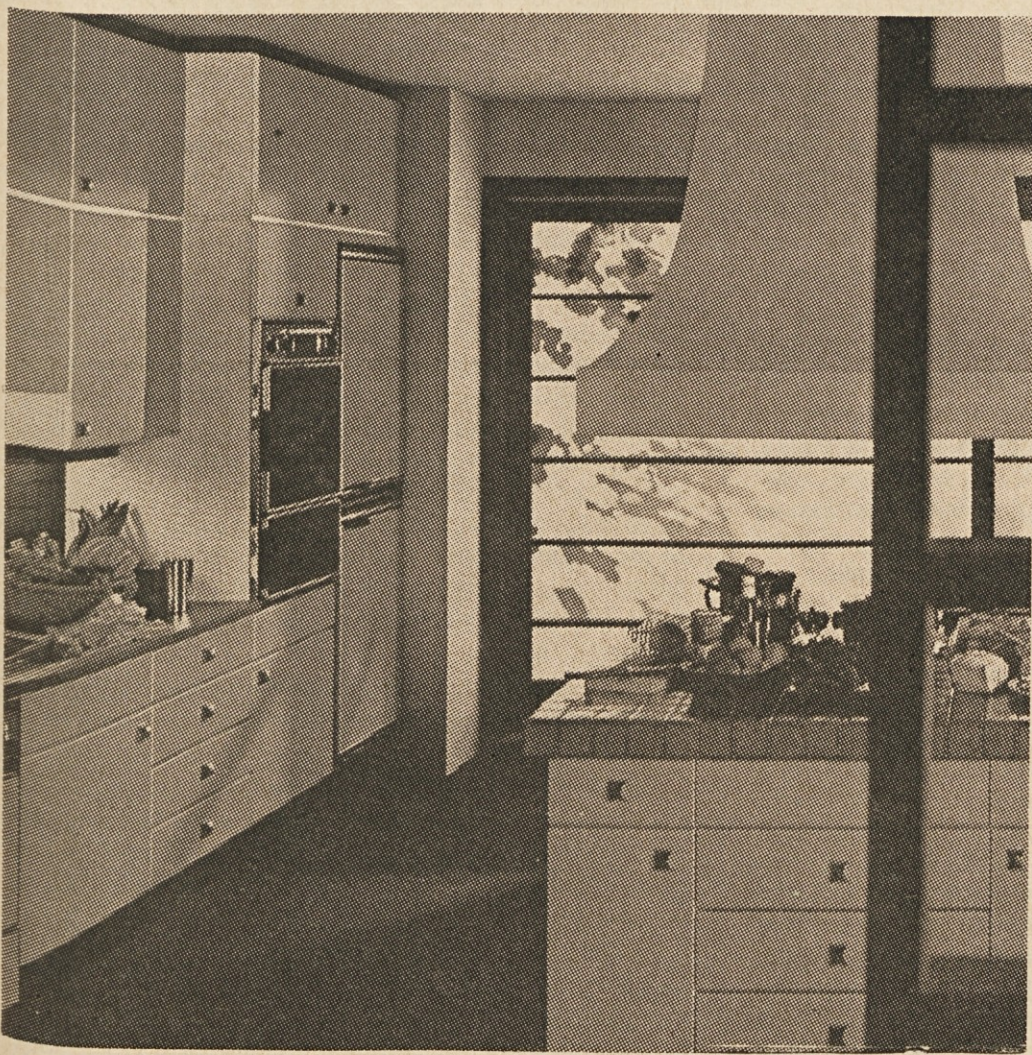
zabavne glasbe, pa je obveljal kot vodilo odstavek, značilen tudi za sedanji trenutek, za težnjo po močni odprtosti in čim širšem sodelovanju. Glasi se takole:

„Razpis želi pospešiti domačo ustvarjalnost, pritegniti k sodelovanju širši krog ustvarjalcev in prispevati k rasti kakovosti na področju zabavne glasbe. Udeleženci razpisa naj skušajo v svojih delih najti domač glasbeni izraz, pri čemer naj bi bile očitne predvsem izrazita melodika, izvirnost glasbe in besedila ter sodobnost v delih obravnavane tematike.“

Poleg nenehne skrbi za razvijanje zabavne glasbe v Sloveniji, ki jo je v celoti prevzela na svoje rame RTV Ljubljana, je morala ta poskrbeti tudi za kakovostne vokalne soliste. Čeprav so obstajala mišljenja, da so festivali zabavnih melodij brez pomena za razvoj zabavne glasbe, pa se je izkazalo, da so bili v preteklosti edini dejavniki, ki so lahko spodbudili zanimanje avtorjev melodij in avtorjev besedil, na drugi strani pa dali priložnost pevcem, vokalnim ansambлом in aranžerjem, da so lahko javno uveljavili prizadevnost na tem področju in utrjevali strokovno znanje.

To je bilo še bolj pomembno v času, ko pri nas še ni bilo televizije in ko še ni bila tako razvita proizvodnja gramofonskih plošč ter kaset. Morda ni preveč tvegana trditev, da so bili festivali imenovani „Slovenska popevka“ v razvojnem obdobju slovenske zabavne glasbe zelo posredni. Kot že rečeno, so se iz skromnih začetnih glasbenih prireditev razvili do tolikšne stopnje, da so postali mednarodni in vrednoteni, ne le doma, temveč tudi v tujini. Vrsta kakovostnih zabavnih melodij slovenskih avtorjev je obšla jugoslovanski prostor in se uveljavila tudi zunaj naših meja. Ne smemo prezeti, da so slovenski avtorji v dvajsetih letih, kolikor smo sodelovali na tekmovanju za evrovizijsko popevko, zastopali jugoslovansko glasbo kar šestkrat (dvakrat Jože Privšek in Mojmir Sepe, po enkrat pa Ernest Koder in Tadej Hrušovar).

Toda festival, kakršen je bil doslej, je v petnajstih letih obstajanja tako po vsebini kakor tudi po (Dalje na 8. strani)

RUTAR CENTER razprodaja vse razstavljenе kuhinje zaradi predelave kuhinjske razstave 50% cenejše. Prosimo, da nas obiščete, mi vam pa izdelamo načrt in proračun stroškov, seveda strokovnjaško in zastoj. Dostava in montaža je po vsej Koroški možna in brezplačna. Kreditiramo vam lahko do treh let. Izrabite to priliko za nabavo vaše nove kuhinje.

RUTAR CENTER

Dobrla vas - Eberndorf

Tel. 0 42 36 - 381

MIRABELLA-KUHINJE 50% CENEJŠE

I. MAKSIMOV:

V pokoj pojdem

Delo se mi že dolgo upira. Zaradi tega bi želel, da bi me upokojili. Razlika je vendar vilakanska: namesto da delaš in se dan za dnem jeziš, lahko udobno sedi doma in čakaš pismo, ki ti vsak mesec položi na mizo šuščeče bankovce. Morda misli kdo drugače — toda jaz sem se odločil, da bom opustil delo in z značilno vztrajnostjo in odločnostjo dosegel, da me bodo upokojili.

Ljudje, ki so doma na tem področju, so mi zaupno pošepetali, kaj je treba storiti, da dosežeš predčasno upokojitev: imeti je treba potrdilo o delovnih letih, ki si jih preživel, pa še nekaj drugih nepomembnih papirjev. Premislil sem: z delovnimi leti je nekaj narobe. Za upokojitev ne bodo zadoščala. Toda pristojni urad se ne zanima za delovna leta, temveč zgolj za potrdilo, ki jih dokazuje — za papirček z glavo, okroglim žigom in zapacanim podpisom. In kdo izdaja takšna potrdila v naši vasi Vinikovu? Krajevni svet vendar! In kdo drug kot tovariš Tretjakov, čigar ustrežljivost je splošno znana, ima takšen okrogel žig?!

Odšel sem torej k Tretjakovu. Prepoznala sva drug drugega in se rokovala. Tovariš Tretjakov me je opazoval z malce zastrtim pogledom. Oči so kazale, da se je ravno spravljal k spanju. (Toda to ne sodi sem.)

Začel sem odkrito — zakaj naj bi govoril po ovinkih?

„Papirček bi potreboval. Dimitrij Sergejevič!“ — „Zakaj neki?“ — „O tem, da sem bil tri leta zaposlen pri naši zdravnici Pavlovi.“ — „Tam vendar nisi bil nikoli zaposlen; tam je delal vendar nekdo drug, ki je bil potem prestavljen.“ — „Seveda nisem bil tam zaposlen, toda mislil sem... ker se je tisti odpeljal...“ — „Ti nepridiprav, kakšen nepridiprav!“ Nasmehnil se je in me potrepal po rami. — „Že prav, dal ti bom papirček, vendar se boš moral odpeljati v Kursk in tam speljati to reč, kajti tukaj bi lahko naš kontrolni urad slednjič našel iglo v slami.“

Z zaželenim papirčkom z okroglim žigom in zamotanim podpisom Tretjakova v žepu sem se odpeljal v Kursk in vložil prošnjo za upokojitev. Vse je lepo steklo. Potrdilo sem pripel na prošnjo.

Toda nenadoma sem prejel povabilo, naj se oglašim v Kursku, in tam so mi rekli, da je potrdilo napačno. „No, če je napačno,“ sem mirno odgovoril, „povprašajte raje tovariša Tretjakova.“ Vendar odkrito priznam, da sem se skrivaj prestrašil. „Da bi se le dobro končalo,“ sem pomislil.

Res se je dobro končalo. Tretjakov je suh zlezal iz vode. Podpisati je moral samo pripis, da je dal napačne podatke. Nič drugega.

Ah, in kako rad bi bil odšel v pokoj! Samo troje umazanih let mi je manjkalo za popolno delovno dobo! In zaradi tega naj bi se bil še dalje mučil?

Tedaj sem se spomnil tovariša Olejnikova, predsednika vaškega sovjeta v Šumakovu. Tudi Olejnikov je bil tankočuten prijatelj, posebej še, če ste sedeli z njim ob kozarcu vodke.

Brez posebnega oklevanja sem se odpravil k Olejniku.

Začela sva se pogovarjati: kako mu gre, kaj počno otroci in vnuki...

„Staraš se in boš kmalu zrel za pokoj, kajne?“ je rekel Olejnikov. — „Da, prav imaš,“ sem odgovoril. „Saj se že potegujem za upokojitev, toda manjka mi malenkost — tri delovna leta.“

Tovariš Olejnikov me je potolažil: „Tri leta? To je vendar malenkost. Dal ti bom potrdilo, da si bil ta tri leta — denimo — zaposlen v našem tehničnem zavodu v Šumakovu.“ Močno sem se razveselil. „Toda prošnje ne vložim tu v bližini, temveč v kakšnem bolj oddaljenem kraju. Naši ljudje tukaj radi kontrolirajo.“

In tako sem se odpravil v drug kraj, vložil tam prošnjo s potrdilom — tako kot se spodobi. Navzlic temu pa mi je spet spodletelo! Povabili so me v socialni urad in mi očitajoče dejali: „Dragec, predložili ste napačen papir. Nikoli niste bili zaposleni v tehničnem zavodu v Šumakovu. Kaj takšnega ne smete počenjati.“

Čez nekaj časa sem pričel premišljevat, kdo izmed mojih starih tovarišev ima okrogel žig. Saj res, tu je še Ostankov. Tudi on je predsednik vaškega sovjeta, in sicer v Troickem.

Ne da bi se bil obotavljal, sem pohitel v Troicko.

Srečanje je bilo nadvse prirčno.

Razpletel se je živahen pogovor.

„Utrujen sem, prijateljček. Skrajni čas bi že bil, da bi izpregel in užival zasluženi pokoj. Toda različni birokrati — vrag naj jih pobere — mi delajo težave. Manjka mi tri delovna leta...“

Tovariš Ostankov me je razumel. Brez govoričenja mi je dal potrdilo, da sem v teh preklethih treh letih delal v srednji šoli v Bezobrasovsku.

Potem sem nadaljeval prizadevanje.

ŠTEVERJAN:

VII. Zamejski festival domače glasbe

Prosvetno društvo „France Se-dej“ s sodelovanjem ansambla „Lojzeta Hledeta“ organizirata v Števerjanu v Formentinijevem parku, srečanje slovenskih narodnozabavnih ansamblov. Tu nam bodo ansambli zaigrali in zapeli nove motive, ki so jih pripravili za 7. Zamejski festival domače glasbe.

Na letošnjem Zamejskem festivalu, ki bo 25. in 26. junija, se bo potegovalo za spodaj navedene nagrade kar 24 ansamblov.

Nagrade so:

1. Prva nagrada za najboljšo melodijo L. 120.000.—
2. Druga nagrada za najboljšo melodijo L. 70.000.—
3. Prva nagrada za najboljšo izvedbo L. 80.000.—
4. Druga nagrada za najboljšo izvedbo L. 50.000.—
5. Nagrada revije „STOP“ iz Ljubljane, ki jo bo podelilo občinstvo L. 100.000.—
6. Nagrada revije „ANTENA“ iz Ljubljane za najboljšo besedilo L. 80.000.—
7. Nagrada uredništva „NEDELJSKI DNEVNIK“ iz Ljubljane ter pokali, ki jo bodo podelile razne ustanove in tvrdke.

K prvi nagradi pripade tudi trofeja ansambla „Lojzeta Hledeta“. V soboto, 25. junija 1977, ob 21. uri se bodo na 7. Zamejskem festivalu zvrstili tile ansambli:

1. Ansambel „VINKA CVERLETA“ iz ŠENTJURJA pri CELJU.
2. Ansambel „RAJTMUND OBERMAJER“ iz Ljubljane.
3. Ansambel „JOŽETA GALIČA“ iz ŠEMPETRA v SAVINSKI DOLINI.
4. Ansambel „GALEBI“ iz OPČIN pri Trstu.
5. VOKALNI INSTRUMENTALNI

Gospodična v socialnem uradu je smuknila v predstojnikovo sobo. „Zdaj bo moralo le uspeti!“ sem pomislil.

Po naključju sem pogledal na mizo in zagledal kup papirjev z znanimi zapacanimi podpisi. Bral sem: „Državljanica Kravcova Jelena Josifovna je delala pri zdravnici Pavlovi... od... do. Žig. Podpis: Tretjakov.“ — „Potrjujemo, da je državljanka Jevstratova, Uljana Timofejevna delala v šoli v Šu-

(Nadaljevanje na 7. strani)

2. Sodelovali bodo ansambli kar iz štirih držav, in sicer iz: Slovenije (Jugoslavija), Avstrije, Nemčije in Italije.

Ansambli iz Slovenije predstavljajo: Primorsko, Gorenjsko, Dolenjsko in Štajersko.

Vsak ansambel bo izvajal dve novi izvorni skladbi. Te skladbe in besedila bo ocenjevala dvojna komisija, in sicer:

Za besedilo:

Ga. BRATUŽ ŠORLI Ljubka iz Gorice, ga. SAKSIDA Zora iz Gorice, prof. VALENTINIČ Emil iz Pevme pri Gorici.

Za glasbo:

Marjan TERPIN iz Števerjana, predsednik Evgen Jurič, predstavnik revije „ANTENA“ iz Ljubljane, Bruno Rustija iz Gorice, Tomaž Tozon iz Ljubljane, dr. Andrej Bratuž iz Gorice, Edi Hrausky, predstavnik revije „STOP“ iz Ljubljane, Licio Bregant iz Gorice, Tulio Možina iz Opčin pri Trstu.

V soboto, 25. junija, bo komisija izbrala 12 najboljših ansamblov, ki se bodo v nedeljo, 26. junija 1977, ob 17. uri ponovno zvrstili na odru. Letošnji zamejski festival bo povezoval Marjan ŠNEBERGER iz PTUJA.

Za dobro voljo

ZDRAVNIKU NI NASUETI

Jaka je bil pri zdravniku zaradi hudega kašlja. Ko se vrne domov, ga vpraša žena.

„Kaj ti je rekel zdravnik?“

„Rekel mi je, da ne smem kaditi.“

„Kako je moder ta zdravnik. Tudi jaz sem ti to svetovala! In potem?“

„Rekel mi je, da ne smem piti.“

„To je res zlat zdravnik. Kolikokrat sem ti jaz to že rekla. In potem?“

„Rekel mi je, da ne smem delati.“

„Kaj?! Ta zdravnik je prava prišmoda. Ubogi mi, če boš poslušal tega zdravnika.“

UGANKA

„Ali veš, zakaj ribič stoji v vodi?“
? ? ? ?

„Preprosto, zato, da ne uve-ne...!“

NESEBIČNEŽ

»Kaj si pa tako žalosten, Tone?«

»Kaj ne bom žalosten, ko moram sam na dopust, žena pa ostane doma!«

»Zakaj pa?«

»Veš, denarja je samo za enega!«

DR. FRAN DETELA:

23

Mala življenje

POVEST

„Saj te že celo dopoldne, a ne poveš nikdar nič novega. Zmeraj iste litanije.“ Tako je šlo naprej in naprej in nezadovoljen se je vračal Štefan domov. Doma pa je bil pust kakor prisad in se jezil na vse ženstvo sploh in na Rozalko posebej. Mati mu je hladila srčne rane. „Nič ne maraj, Štefan!“ je dejala. „Ne bo ti dolgo nagajala. Toda nikar se ne jezi! Jeza ti škoduje; zato si vedno bolan.“

„Kaj imate vedno ta bolan pa bolan!“ se je hudoval Štefan. „Neprenehoma moram to poslušati. Kamor grem, povsod slišim: ‚Oh, kako si bled! ali si bolan? kaj pa ti je?‘ Vsaj doma me pustite pri miru!“ In vzel je klobuk in šele pozno v noč prikašljaj domov.

Ubogi Štefan! Nič ga ni veselilo več. Redkeje je hodil k Pečarjevim in tam je večkrat samo Jurija poiskal. V njegovi družini je bil rad, njemu je tožil svoje težave, njega je spraševal, kaj Rozalka o njem govori in kaj drugi, kaj bi ukrenila, da bi Rozalki ugajalo, in če je res tako bolan videti. In Jurij, čigar odločno govorjenje in moško vedenje je Štefan vedno občudoval, ga je znal najbolj potolažiti in mu zopet navdahniti novega poguma. Kako možato pa je tudi govoril Jurij! „Štefan!“ mu je dejal, „nikar si ne greni življenja! Kaj bi zdihoval kakor otrok, ki se

šibe boji! Kaj nisi fant? Poglej hribe tod okoli pa dolino spodaj! In če se ti ljubi, porečeš: danes grem sem in jutri tja; pa greš, zato ker si prost. Boga zahvali! Zakon te pa veže od vseh strani.“

„To je že res,“ je odgovoril Štefan, „toda Rozalka je zalo deklo.“

„Da malo takih. Pa meni se skoraj zdi, da nas imajo dekleta tem rajši, čim manj se menimo zanje.“

„To je pa gotovo!“ vzklikne Štefan in koraka ponosno proč, ne da bi bil spregovoril z Rozalko, ki se je čudila, da ima toliko časa mir.

A komaj je bil Štefan doma, ga je minil ves pogum. Glavo je podprl z rokama, zrl predse in kadil in z nikomer ni govoril. „Kaj ti je vendar?“ ga je vpraševala mati.

„Nič.“

„Kaj se držiš tako?“

„Ker se ne znam drugače.“

„Glej ga! Kako pa govoriš z menoj, Štefan?“

„Oh, pustite me pri miru!“

„Zakaj pa nisi ostal dalje časa pri Pečarjevih?“

„Zato, ker nisem hotel.“

„Kaj pa poreče Rozalka?“

„Kaj se menim zánjo! Naj reče, kar hoče.“

Anica edina je razumela njegovo tugo, zakaj tudi njej se ni godilo bolje. Jurija ni in ni; on služi rajši, nego da bi bil njen gospodar. Ali pa si je izbral drugo. Da, da! Rozalka, ona je vzela bratu nevesto in njej ženina. Tako je premišljevala deklica, in kar jo je najbolj poniževalo, to je bila zavest, da mu je ona šla tako rekoč naproti in da je njena bila prva beseda. Kako mora biti pač njegovi ošabnosti pogodu, da ga tako iščejo, da se mu tako ponujajo.

Solze žalosti in potrtega ponosa so ji silile iz oči pri takih mislih. Nič več ne mislim nanj, tako je sklenila, a kolikokrat na dan je prelomila svoj sklep! Sama zase je trpela in v neprestanem delu vtapljala nemirno hrepenenje mladega srca. Kdo bi ji pač mogel pomagati in kdo bi jo razumel? Z vso ljubeznijo se je oklenila svojega brata Štefana, in tega so njene besede najbolj potolažile in pomirile. Če je šivala zraven njega in mu prigovarjala tako ljubo in tako zvesto, se je sklonil pokonci, jo prijel za roko in dejal: „Anica, samo ti me imaš rada. Oče se jezi nad mano, da nisem za nič, mati me karajo, da sem tako otročji, in nimajo zame drugega kakor kamilic in bezgovega cvetja; samo ti me razumeš in mi govoriš prijazno, dasiravno se jaz zmeraj zadiram nad teboj. Oni Pečarjevi pa naj govorim, kakor le morem, vse je zastoj; kakor bi ob skalo butal. Pa naj le ostane moška, jaz ji ne bom kadila zažigal.“

„Boš videl, Štefan,“ je dejala Anica, „vse se bo še poravnalo; vse bo še prav in vesel boš še.“

„Ali misliš, da bo? Oh, ne bo ne!“

„Boš videl!“ je trdila sestra, dasi sama ni verjela svojim besedam in jo je bolelo srce, da mora s praznim upom tolažiti brata. A bala se je, da ne bi huje zbolel in ji ne umrl, on, ki bi imel biti enkrat njena edina podpora.

„Oh, Štefan!“ mu je dejala spet. „Pusti za nekaj časa pipo. Videl boš, kako ti bo dobro delo!“

„Edino veselje mi hočeš vzeti,“ je tarnal Štefan, „kakor mati. Drugega tako nimam na tem svetu.“

„Štefan, ali nimaš sestre, ki te ima rada?“

„Če me imaš rada, me pusti s tem pri miru!“ In sestra ga ni prosila več, in Štefan je kadil in kašljaj dalje.

TV AVSTRIJA

1. SPORED

NEDELJA, 19. junija: 11.00—12.00 Govor in odgovor; pogovor s obrambnim strokovnjakom osrednjim tajnikom Karlom Blecho, dr. Heinrichom Neisserjem in poslancem Gustavom Zeilingerjem — Udeleženci ORF: Hans Benedict, Gerhard Vogl in tretji notranje-politični urednik Čas v sliki 1 — 16.15 Waltonovi: Kolo; igrajo: Rihard Thomas, Ralph Waite, Mihael Learned, Will Geer, Ellen Corby itd. — 17.00 Toby in Tobija: Laž ima kratke noge; predstava marionetnega gledališča — 17.30 Viking Viki: Viki in konj; risanka — 17.55 Za lahko noč: Ribič Dagobert — 18.00 Klub seniorjev — srečanje tistih, ki so ostali mladi — 18.30 Poj z nami: Tirolska — 19.00 Avstrija v sliki v nedeljo; koroški studij — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.50 Šport — 20.15 Kraj dejanja: Kdor drugim jamo koplje — 21.50 Šport — 22.00 Nočni izbor: Operni vodič; Marcel Prawy govori o operi „Ariadne na Naxosu“, glasba Riharda Straussa — 22.30 Poročila.

PONEDELJEK, 20. junija: 9.00 Za cibane: Mnogo jezikov — 9.30 Zgodbe o matematiki: Računanje za slehernege; Adam Riese — 10.00 Francoščina (TV v šoli, od 12. šolskega leta dalje) — 10.30—12.05 Oblaki so povsod; ameriška verzija komedije „Devica na strehi“ — 17.55 Za lahko noč: Ribič Dagobert — 18.00 Živalski raj — 18.25 ORF

dan — 18.30 MI; družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Šport v ponedeljek — 20.55 Ulice San Francisca: Šaljivec smrti — 21.45 Poročila in šport — 22.00 Pogovor s Huseinom; Hans Benedikt vprašuje jordanskega kralja o aktualnem položaju na Bližnjem vzhodu.

TOREK, 21. junija: 9.00 Za cibane: Francija — 9.30 ABC o fiziki: Ulomki — 10.00 Uporabna fizika (TV v šoli: od 9. šolskega leta dalje): Rezonanca — 10.30—12.10 Zaljubljen v ostre ovinke; dramatični konec kratkega slučajnega prijateljstva — 17.55 Za lahko noč: Kavboj Jim — 18.00 Pavel in Virginija (8) — 18.25 ORF danes — 18.30 MI; družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Kdo je novi znani pisatelj? — 20.15 Kaj sem?; zabavno uganjanje poklicev z Robertom Lembkejem — 20.15 Področje Flachgau; ozemlje severno od mesta Salzburga leži tako imenovani Flachgau — 21.50 Poročila o prvi podelitvi Ingeborg-Bachmannove literarne nagrade v okviru „Tedna srečanja“ — 22.30 Poročila in šport.

SREDA, 22. junija: 9.00 Oddaja z mišjo — 9.30 Kmetijstvo danes (ponovitev): Vinogradništvo — 10.00 Nepoznano sosedstvo: Severna Italija (TV v šoli od 6. šolskega leta) — 10.30 Klic divine; boj za vrnitev ugleda dveh po nedolžnem obsojenih — 17.00 Izginuli dan; predstava lutkovnega odra — 17.25 Oddaja z mišjo (ponovitev) — 17.55 Za lahko noč: Kavboj Jim — 18.00 Risanke z Adelheido (21) — 18.30 MI; družinska oddaja — 19.00 Avstrija

v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Zadnja ljubezen lorda Nelsona; starostno-tragična ljubezen med lady Hamiltonovo in lordom Nelsonom — 21.50 Poročila in šport.

ČETRTEK, 23. junija: 9.00 Za cibane: Otroci iz vsega sveta — 9.30 Temelj uspešne vajeniške izobrazbe (1. del, ponovitev) — 10.00 Resna knjiga ali listi z datumi (TV v šoli: od 7. šolske stopnje) — 10.30—12.15 Zadnja ljubezen lorda Nelsona (ponovitev z dne 22. 6.: TV 1) — 13.30—17.00 Konjske dirke za evropsko prvenstvo — 17.30 Za cibane (ponovitev) — 17.55 Za lahko noč: Kavboj Jim — 18.00 Kuhinja v televiziji — 18.25 ORF danes — 18.30 MI; družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Hello, Dolly; po musicalu za oder predelal Harry Herman, v glavni vlogi Barbara Streisand in drugi — 22.25 Hiša na lepem kraju: In še leto dni (ponovitev z dne 20. 6., TV 2) — 23.10 Poročila in šport.

PETEK, 24. junija: 9.00 Za cibane: Italija — 9.30 Umetnost, kaj je to? Umetnik in njegov vzorec (model) — 10.00 Zvok po človeški roki (TV v šoli od 6. šolske stopnje dalje) — 10.30 Klub seniorjev (ponovitev z dne 19. 6., TV 1) — 11.00—13.20 Hello, Dolly; zabavni musical (ponovitev z dne 23. 6., TV 1) — 13.20—16.30 Konjske dirke za evropsko prvenstvo — 17.30 Za cibane (ponovitev) — 17.55 Za lahko noč: Kavboj Jim — 18.00 Emmingerjevi (6): „Z dušo bingljati“ — 18.25 ORF danes — 18.30 MI; družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Starec: Dva morilca; kriminalna zgodba Karla Heinza Willschreia — 21.10 Obzorja — 21.55 Šport — 22.00 Finale v Berlinu; napeta pustolovščina tajnega vonhuna proti svoji volji — 23.10 Poročila.

SOBOTA, 25. junija: 15.35 Počitniški otrok; zabavni film o majhnem dečku, ki je njegovega trmoglavca dedka spravil s starši — 17.00 Jolly-box; revija risank — 17.30 Heidi; zgodba majhne deklice, po znanem romanu Johanne Spyrijeve — 17.55 Za lahko noč: Kavboj Jim — 18.00 Panoptikum — 18.25 ORF danes — 18.30 Heinz Conrads v soboto zvečer — 19.00 Avstrija v sliki in aktualnosti iz Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.55 Šport — 20.15 Na tekočem traku; družinska igra z Rudijem Carrelom — 21.50 Šport — 22.05 Vprašanja kristjana — 22.10 Texas-desperados; roparji poskušajo prepričati prevoz ujetnikov v Hunstville — 23.35 Poročila.

2. SPORED

NEDELJA, 19. junija: 16.00—18.00 Mednarodno tekmovanje v plavanju — 18.00 Spotlight; oddaja s Petrom Rapom — 18.30 Sadike človeka; star mož in njegov nečak iščeta „sadike“, njiju simbol za prihodnost — 20.00 Sejem plošč — 20.15 Veselje ob glasbi; glasbeno uganjanje za mlado in staro. Pri-

pravila Elfi Kalckreuth — 21.00 Bralni znaki; knjižni magazin — 21.45 Brez nagobčnika.

PONEDELJEK, 20. junija: 17.30 ABC o fiziki — 18.00 Angleščina z Walterjem Fanglom — 18.25 ORF danes — 18.30 Tajska — kraljevina slonov; dokumentacija Riharda Robinsona — 19.30 Uporabna fizika (ponovitev): Rezonanca; od 9. šolske stopnje dalje — 20.00 Hiša na lepem kraju: In še leto dni. Tretje leto vojne bo kmalu mimo. Položaj za zaveznike ni preveč rožnat... — 20.55 Človeški vzpon: Stvariteljska piramida — 21.40 Čas v sliki 2 — 22.10 Ana in volkovi; grenka satira Španca Carlusa Saure o brezupnem položaju njegove dežele — ob primeru treh bratov, ki so bili krivi za smrt mlade Angležinje.

TOREK, 21. junija: 17.30 Kmetijstvo danes: Vinogradništvo — 18.00 Tečaj angleškega jezika z dr. Walterjem Fanglom — 18.25 ORF danes — 18.30 Stanovati kot raziskovalni cilj — 19.30 Nepoznano sosedstvo (ponovitev: Severna Italija; od 6. šolskega leta dalje) — 20.00 Plava palača: Neumrljivost...? — 21.30 Čas v sliki 2 in kultura — 21.50 Klub 2.

SREDA, 22. junija: 17.30 Temelji uspešne izobrazbe za vajence (1 — ponovitev) — 18.00 Tečaj francoskega jezika s prof. Georgesom Creuxjem in Ulijo Petkovo — 18.25 ORF danes — 18.30 Beg iz mesta (Dunaj) — 18.55 Serija o podvodnem svetu; v originalnem angleškem jeziku — 19.30 Resna knjiga ali listi z datumi (ponovitev TV v šoli: Sv. Hema Krška; od 7. šolskega leta dalje) — 20.00 Pristni Dunajčan ne propade (3); televizijska družina iz dunajskega delavskega okolja — 20.50 Stekleni človek; zdravniška oddaja s prof. dr. Karlom Fellingerjem, 5. oddaja: Pljuča (3): Rak na pljučih — 21.25 Čas v sliki 2 s kulturo.

ČETRTEK, 23. junija: 17.30 Umetnost — kaj je to? Umetnik in njegov model — 18.00 Tečaj ruskega jezika; ruščina za začetnike z dipl. dolm. Lizo Schüllerjevo — 18.25 ORF danes — 18.30 Bralni znaki — 19.30 Zvok po človeški roki (ponovitev — TV v šoli, od 6. šolskega leta dalje) — 20.00 Zmaga; nagrajeni film Petra Lilienthala in Antonia Skarmete — 21.25 Čas v sliki 2 in kultura — 22.00 Klub 2.

PETEK, 24. junija: 17.30 Zgodbe o matematiki (5. ponovitev) — 18.00

Nemščina (35) — 18.25 ORF danes — 18.30 Portret: Andreja Palladio — 19.30 Zbor v grški tragediji (TV v šoli, od 9. šolskega leta dalje) — 20.00 Aktualno znanje — 21.00 O filmu; aktualnosti iz filmske stroke — 21.55 Čas v sliki 2 s kulturo — 22.30 Nemogoče naročilo (Kobra prevzemite): Sovražni bratje.

SOBOTA, 25. junija: 14.00—18.00 Konjske dirke za evropsko prvenstvo in finale v namiznem tenisu. Za mestni pokal: ženske in moški — 18.00 Hollywood star playhouse: G. Brimmel na stranpotih — 18.25 ORF danes — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Aplavz za Smetano; televizijski film v mladi sreči garderoberja koncertnega doma, katerega hčerka prvič z očetovo podporo nastopi uspešno kot solopevka — 19.50 Galerija — 20.15 Nevesta je bila oblečena v črno: Na poročni dan vdovela nevesta je za pet moških boginja smrti... — 22.00 Berlinski dnevi jazza.

V pokoj pojdem

(Nadaljevanje s 6. strani)

makovu... od... do. Žig. Podpis: Olejnikov.

„To sta nepriprava,“ sem pomislil. „Saj vendar že deset let živim tukaj in bolj kot kdorkoli drug vem, da Kravcova, Jevstratova in drugi, ki so tukaj zapisani, niso delali v omenjenem razdobju.“

Gospodična je prišla iz predstojnikove sobe, se prijazno smehljala, mi želela vse najboljše pa rekla, da lahko mirno odidem domov. „Vprašanje je načelno rešeno,“ je pristavila. „Počakajte do prvega izplačila pokojnine.“

Vzradoščen sem se odpeljal domov...

Včasih pa začnem dvomiti. Preveč je napačnih potrdil. Lahko bi katero izmed njih preverili pa me ujeli...

Toda zaradi tega se ne bom pustil ugnati v kozji rog in tako samozavestno čakam dneva, ko mi bodo izročili zaželeno knjižico in mi prvič izplačali pokojnino. Prišli bodo prijatelji in mi čestitali k zaslužnemu pokoju... Izročili mi bodo darila — morda televizijski sprejemnik in še kaj drugega...

RUTAR CENTER MÖBEL + ELEKTRO

Soba za goste tridelna
(omara z dvojnimi vrati, postelja in nočna omarica)

S 2790.-

Darujte za tiskovni sklad!

Tako se je bilo v kratkem času mnogo spremenilo na Gori. Več ni slišati veselega petja in vriskanja, kakršno je bil našel Jurij s novem domu; glasni smeh je umolknil in prešlo je tisto prijazno, neprisiljeno občevanje, ki je kakor ostanek brezskrbne otroške dobe poprej ogrevalo srca. Jurij je dobro zapazil to spremembo. — Moja roka je vmes, si je dejal. Kamor jaz stopim, tam je konec miru in veselja. Starše sem zakopal v žalost; Premca in sina njegovega sem spravil v zapor in zdaj sem prišel sem gor srečo razdirat. Tudi on ni bil več srečen. Rad bi bil videl — vsaj zdelo se mu je tako — da bi Rozalka vzela Štefana, da bi bilo vendar enkrat vsega konec. A če je dlje časa na to mislil, mu tudi ni bilo všeč, in sam ni vedel, kaj bi želel. Dekle bo nesrečno, je dejal sam pri sebi, ker ga ne mara. Začel je Rozalko milovati, in miloval jo je tako dolgo, da je ni privoščil Štefanu. Komu pa? Ni si upal odgovoriti, da samemu sebi in te sebi. V glavi se mu je vrtelo pri takem premišljevanju. Proč ga je gnalo, proč, in sklenil je le do božiča še ostati. Počasi so mu tekli dnevi, in čudne sanje so ga mučile ponoči.

XVIII

Sonce je bilo zašlo na kresni večer in le svetlo obrobjeni oblaki visoko na nebu so še naznanili, kod se je odpeljala zlata luč. Bledje zvezde so se jele prikazovati na nebesnem obloku. Tih je prihajala ljuba noč in nalahno kakor mati, ki se boji, da bo zbudila speče dete, razgrinjala temno odejo čez trudno življenje, za nočno svetilko pa si je prižgala zvezdic brez števila. Večerni hlad vabi ljudi iz zatohlih hiš; v gručah sedeč se pomenkujejo med seboj, a ne tako glasno kakor podnevi, zakaj priroda po-

čiva in se ne sme buditi z nepotrebnim vriščem. Vse glasne stvarce so potihnile in tiho plahutajo okrog hiš netopirji, boječ se motiti vesoljni mir. Le slavec še prepeva, ker ne more zaspati, in zakasnel rogač robanti mimo nas kakor pozen pivec, ki se vrača iz krčme domov.

Naenkrat se zablešči velik ogenj na griču; kres se je prižgal. Iz vse vasi so bili znosili drv, da se je nakopičila silna grmada, ki zdaj gori. Više in više raste plamen, do neba sega žar in rdeči vso okolico in temni svetle zvezde; krog in krog pa stoje fantje in dekleta in vriskajo in pojó. Kmalu se okrasé vsi hribje s kresovi, in otroci si jih kažejo in ugibljejo, kje gori ta, kje oni.

Tam na najvišji gori pa, kdo ga tam zažiga? Tam ga pa žge divji mož. Suhega štorovja je bil nanosil velik kup in divji ogenj je naredil in kuril bo vso noč. Tako govore otroci in pazljivo in plaho gledajo kres, ki gori na Strmi peč, in temu in onemu se zdi, da razloči v blišču groznega moža. A predaleč je, oči ne sežejo do tja, kjer praznujejo Pečarjevi in Šimonovi sv. Janeza večer. Zraven mogočnega ognja stoji Jurij, v rokah pa ima velik kol, s katerim popravlja grmado, da ne udari ogenj čez mejo. Razen starega Šimona je družina obeh hiš zbrana okrog ognja, in tudi Ožbe je prišel od Sv. Florjana sem. Štefan sedi zamišljen na tleh s pipo v ustih, poleg njega pa poskušata deklici zapeti; a nič jima ne gre po sreči. Ožbe prižiga naprej in naprej tobak in pripoveduje, kakega pomena je današnji večer, kako moč ima praprotovo seme in kako cvetó zakladi v skalovju, vmes vpleta dogodke svojega življenja, ki spravljajo poslušalce v smeh. Čarokrasen je razgled z Goré. Do koder drži oko, za kresom kres, visoko in nizko na vseh straneh, Jurij je bil ves zamaknjen, in živo

mu je spomnil v spomin tisti čas, ko se je med vaško mladino veselil okrog domačega kresa.

Ogenj je že ugašal, ko se je poslovil zgovorni Ožbe, in so se vsi drugi napolili domov. Le Jurij je še ostal in moril žerjavico, da je veter ne razpiše in ne raznese v gozd. Tako prijetna je bila noč, da se mu ni mudilo domov. V temi so svetile kresnice okrog njega in gorak veter je šumel po lahkem listju. Jurij je gledal pojemajoči kres v Dolini in mislil na svoj dom. „O božiču,“ je dejal sam pri sebi, „o božiču se zopet vidimo.“ A prijetnih čustev mu ni zbujala ta misel; Goro bi vendar nerad zapustil, Goro in pa Pečarjevo družino, kjer je tako zadovoljno in mirno preživel ta čas. „Naj bo, kar hoče,“ je dejal in korakal počasi proti domu.

Prišel je mimo hiše in se ustavil pred hlevom; ni se mu še ljubilo iti spat.

Ko tako gleda v temno noč, zasliši naenkrat urne stopinje od Šimona sem. Radoveden stopi naprej in nopenja oči, ki pa ne morejo ničesar razložiti. „Ali Štefan kaj išče?“ pravi sam pri sebi in se postavi sredi pota, da bi ga prestregel. Zdaj zdaj pride do njega. Štefan ni. Jurij se hoče umakniti, a prepozno je; kakor bi mu odrekle noge pokorščino, ostrmi na mestu. „Jurij!“

„Rozalka!“ se začuje v tihih noči, in lahki vetrc odnese glasove čez hrib in dol. Kakor megla izgine prikazen mimo strmečega Jurija, ki stoji in gleda in premišljuje. Ali je ona prišla njega za roko ali on njo? Ali jo je res pritisnil k sebi? Ali bo nemara huda? Vse to mu roji po glavi in se mu zdi kakor sanje, kakor prijetne sanje. Dolgo ni mogel Jurij zaspati in vedno si je ponavljal čudni prigodek.

(Dalje prihodnjič)

Posebnost je boljša, kajti navadno imajo mnogi!
Zaradi tega rajši takoj h

PODJERBERK — ST. KATHREIN
Škofiče/Schiefling
Tel.: 0 42 74 - 29 55 18
Celovec/Klagenfurt
Rothauerhaus
Tel.: 86 2 92

Na dvodnevni ekskurziji po Sloveniji se je v petek in soboto mudil del predsedstva Narodnega sveta koroških Slovencev in nameščencev NSKS in NT. Prvi dan je veljal obisk občini Lenart med Mariborom in Mursko Soboto. Obisk s Koroške je bil nadvse priščno sprejet od vseh predstavnikov občine. Gostje so si ogledali otroški vrtec, knjižnico, dve tovarni — Lenart je razmeroma majhna občina v jugoslovanskem merilu in industrija šele raste — nadalje vzgledni zavod za duševno bolne na gradu Hrastovcu, ljudsko šolo ter druge komunalne ustanove. Globok vtis so napravile razne storitve na šolskem področju, npr. zelo poceni možnost za prehrano otrok, predvsem pa je presenetil visoki standard v zavodu za duševno bolne, saj pri nas ni takega primera. Starodavnih sredstev „krotinja“ bolnikov tam ne poznajo več, osebja je skoraj toliko kot pacientov, vlada res human odnos do bolnikov. Slika: ekskurzija na Hrastovcu.

Občinam Lendava in Murska Sobota je veljal drugi dan obiska. V Dobrovniku so imeli člani ekskurzije priliko študirati vzgledni dvojezični pouk. Pripadniki slovenske in madžarske narodne skupnosti se samo po sebi umevno učijo obeh jezikov. Vsekakor velja zahvala vsem, ki so sprejeli brate s Koroške: Franju Muršcu, predsedniku IS občine Lenart, Istvanu Ivaneczu, predsedniku SIS za madžarsko narodnost in Karlu Sukiču, predsedniku skupščine občine Murska Sobota.

Ob 120-letnici Južne železnice

Tržaški „Dopolavoro Ferroviario“ selekcija ljubiteljev prometa in Železniško gospodarstvo Ljubljana TTG bosta ob 120-letnici južne železnice priredila izredni vožnji s „hlaponom“ na progi Trst—Ljubljana. V soboto, 18. junija, bo v jutranjih urah odpotoval z ljubljanske postaje „zgodovinski vlak“ s tradicionalno lokomotivo na parni pogon in sedmimi prav tako „tradicionalnimi“ vozovi. Parno vleko bodo v Borovnici zamenjali z električno, v Sežani pa bodo ponovno priklopili parno lokomotivo. Ta bo pripeljala okrog 250 izletnikov, med temi nekaj Avstrijcev, ki bodo dopotovali v Trst ob 12.25 (po legalni uri). Vlak bodo pozdravili ravnatelj deželnega železniškega okrožja inž. Contaldi, župan Spaccini, (ki ima tudi za seboj dolgoletno kariero na železnici) in druge osebnosti. Po pozdravnih nagovorih si bodo izletniki ogledali razstavo slik

in dokumentov o južni železnici, ki jo „Dopolavoro“ pripravlja na sami postaji. Sledil bo ogled Trsta z avtobusi, nakar se bodo izletniki vkrcali na redni vlak ter se vrnili v Ljubljano ob 20. uri.

Kar zadeva avstrijsko udeležbo na izredni vožnji od Ljubljane do Trsta, predvidevajo, da se bo izleta udeležilo kakih 15 gostov. Morda bo prispel tudi ravnatelj železniškega muzeja z Dunaja Rene Desbalmes, nadalje ravnatelj železnice in minister za transport skupaj z avstrijskim konzulom.

Ob 14.10 pa bo odpotoval iz Trsta tržaški „zgodovinski vlak“ z okrog 400 izletniki. Kompozicijo bosta do Sežane vlekli italijanska in slovenska lokomotiva, nakar se bo potovanje nadaljevalo z električno vleko do Borovnice in od tod dalje z jugoslovanskim „hlaponom“. Na ljubljanskem kolodvoru, kamor bo vlak ob 17.05 (sončna ura) prispel, bo sprejem. Nato si bodo udeleženci „zgodovinske vožnje“ ogledali Ljubljano, prespali ter se v nedeljo odpeljali v Škofjo Loko, kjer bo kulturni program. Odhod iz Ljubljane z rednim vlakom bo ob 16. uri.

„Zgodovinski vožnji“ po odseku Trst—Ljubljana južne železnice se obeta še večji uspeh kakor lanski „zgodovinski vožnji“ ob 70-letnici bohinske proge. Vožnjo so organizirali 27. junija lani, ko je zgodovinski vlak odpeljal iz Trsta na Bled, teden dni poprej pa je pripeljal podoben vlak večjo skupino avstrijskih izletnikov po isti progi do Mosta na Soči.

Ob priložnosti bo filatelistična zveza Slovenije izdala priložnostni žig. Tudi v Trstu pripravljajo nekaj podobnega. Tu bodo na voljo tudi razglednice s potujočo pošto Ljubljana—Sežana in Trst—Opčine. Pripravlja se tudi zanimivost za numizmatike. Izdelali bodo srebrne in bronaste tolarje kot nekoč.

Uspešna turneja „Danice“ po Ameriki

Z uspešne pevske turneje po Združenih državah Amerike in Kanade se je vrnil prejšnji teden ansambel društva „Danica“ iz Št. Vidu v Podjuni. Trio Korotan s pevci je imel za sabo deset nastopov, prav toliko tisoč ljudi — večinoma rojaki — pa je deloma s solzami v očeh spremljalo izvajanja ansambla. Višek turneje je seveda bil nastop v stekleni palači OZN na East Riverju v New Yorku, kjer bi jih moral sprejeti sprva generalni tajnik OZN Kurt Waldheim, a je bil zadržan. Kljub temu je obupani krik manjšine, ki je obsojena na smrt, če se pravni položaj ne bo izboljšal, slišal ves svet. Dr. Franci Zwitter, ki je spremljal zbor, je imel pred avditorijem OZN dramatičen nagovor.

Chicago, Milwaukee, Cleveland, Pittsburg, Ennon Walley, New York, Beamsville, Hamilton in Toronto so bile postaje nastopov. Za „Danico“ pa ta turneja ni bila le izredno doživetje, ampak so nudile tudi priliko za številne kontakte. Slovenci v ZDA in Kanadi zelo živahno sledujejo razvoj na Koroškem. Ravno na dan, ko so v Celovcu demonstrirali proti političnim procesom zoper 26 pripadnikov slovenske narodne skupnosti, so kanadski Slovenci poslali avstrijski vladi protestne telegrame. Poleg tega so zbrali na tisoče podpisov za peticijo, ki so jo nato poslali na razne naslove in osebe, ki bi utegnile kazati zanimanje za vprašanja koroških Slovencev.

Prav tako triumfalen je bil sprejem v ZDA. V Clevelandu je tam-

kajšnji guverner poslal na koncert slovenskega ansambla celo rdečo-belo-modro zastavo...

Največji nastop pa je bil brezdvomno na slovenski farmi, ki jo ima Slovenska narodna podporni jednota — ki je tudi organizirala turnejo —, kajti koncerta se je

udeležbo nad dva tisoč ljudi.

Slovenski zbor je obiskal tudi indijanski rezervat, kjer je 9000 pripadnikov šestih plemen obsojenih na smrt: za življenje imajo pre malo, za smrt preveč. Asimilacija je neizogibna. Številne so bile paralele s Koroško.

Zgoraj: Ansambel „Danica“ pred slapovi Niagara. V sredini: na pikniku z odojkom v Beamsvillu; spodaj: od enega kraja nastopa do drugega je bilo tudi po več kot 1000 kilometrov.

Neumorni motor „Danice“: dirigent Hanzej Kežar.

15 let „Slovenske popevke“

(Nadaljevanje s 5. strani)

obliki prerasel samega sebe in ni imel več moči, da bi nadaljeval svoje poslanstvo. Poleg tega so se v minulih letih, poleg popevke v klasičnem smislu, razvijale tudi druge glasbene zvrsti, tako npr. zabavna pesem z resnejšo vsebino (šanson), instrumentalna zabavna glasba, jazzovska glasba ter v novjšem obdobju pop- in rock-glasba. Vse te zvrsti pa so obstajale v senci popevke, zato je očitno, da so organizatorji morali razmišljati, kako spodbuditi vse zvrsti glasbene ustvarjalnosti, na drugi strani pa začrtati pravičnejši odnos glede razvojnih možnosti posameznih glasbenih zvrsti (razen jazzovske glasbe, ki že ima vsakoletni pregled domačega ustvarjanja na tradicionalnem mednarodnem jazzovskem festivalu v Ljubljani). Tako je po „formuli“: „novi obliki in novi vsebini tudi novo okolje“ bila rojena „SLOVENSKA POPEVKA — CELJE 77“ festival rock-glasbe, šansonov in popevk.

Spada v vsako slovensko družino:

N A R O Č I L N I C A

Naročam izvod(a, -ov) brošure

DAS VOLKSGRUPPENGESETZ — EINE LÖSUNG?
DER STANDPUNKT DER KÄRNTNER SLOWENEN

Cena posameznega izvoda: 20.— šil. (din.)

Ime:

Naslov:

Naročilnico pošljite na naslov: dipl. inž. Franc Kattinig za Slovenski informacijski center, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec/Klagenfurt.

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslov: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 72 5 65. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradisce 10, 61000 Ljubljana, tel. 22207. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za Jugoslavijo 150.— din za ostalo inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce štev. 2. 9065 Žrelec. — Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.